І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArclay 7-4125

РІК LXV. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 12-го ВЕРЕСНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, SEPTEMBER 12, 1958 No. 175. VOL. LXV.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ВИМАГАЮТЬ НЕГАЙНОЇ РЕЗИҐНАЦІЇ АДАМСА

Шерман Адамс

Вашингтон. — Провідники республіканської партії висловлюють погляд, що головний дорадник през. Айзенгавера Шерман Адамс мусітиме вже незабаром уступити із свого становища передусім з огляду на все рішучі домагання партійних кіл. В середу 10 вересня поширилися були в американській пресі повідомлення про те, що Адамс уже зрезиґнував, але ж ці вістки були базовані на неперевіреному рапорті однієї з канадійських пресових агенцій і вони були негайно заперечені і пресовим секретарем Білого Дому Джеймсом С. Гаґерті і самим президентом Айзенгавером, який перебуває тепер на вакаціях у Нюпорті Р. Ай. Запитуваний в цій справі сам Шерман Адамс відмовився від будь-яких коментарів щодо цього. Не зважаючи на всі ці заперечення в політичних колах столиці, зокрема члени Республіканської партії, переконані, що вже найближчим часом, ще перед листопадовими виборами, Адамс відійде таки із свого становища, щоб не утруднювати республіканам виборчої кампанії. Уступлення Адамса вимагають головним чином республіканські кандидати на сенаторів і конгресменів, занепокоєні тим, що демократи використовують успішно справу Адамса в антиреспубліканській передвиборчій кампанії. Востаннє з вимогою негайної резиґнації Адамса виступив республіканський конгресмен з Ню Йорку Кеннет Б. Кітінґ, який заявив, що Адамс повинен уступити „для добра Президента і країни". Кітінґ є одним з найбільш впливових республіканських діячів у Конгресі і його голос важливий передусім з огляду на виборчу ситуацію в Ню Йорку, де починається боротьба за сенаторський мандат. Як говорять у Вашингтоні, Адамс мав уже уступити, але його врятувала серпнева — східня криза, яка відсунула на дальший плян справу його резиґнації. Під час переслухань в справі бостонського промисловця Бернарда Голдфайна Адамс не заперечував, що він був у дружніх взаєминах з Голдфайном і що одержував від нього подарунки та інші матеріяльні вигоди, але ж і він сам і Голдфайн ствердили дуже категорично, що діялося це все не з метою осягнення будь-якої користи. Президент Айзенгавер відкидав досі всі вимоги щодо уступлення Адамса, заявляючи, що він вірить в його чесність і потребує його співпраці. Справа Адамса мала востаннє деякий вплив і на вислід виборів у стейті Мейн, в якому демократи здобули видатну перемогу над республіканцями і де у виборах на сенатора програв республіканський сенатор Фредерик Дж. Пейн, який теж одержував подарунки від Голдфайна.

Заарештовано 31 особу за вивіз зброї на Кубу

Маямі, Флорида. — Митні урядовці і прикордонна поліція заарештували 31 особу за те, що з Флориди старалися вивезти зброю на Кубу для повстанців Фіделя Кастра. Вартість зброї оцінюють на 10,000 долярів. Агенти маринарки на оці корабель „Гарпун" від кількох днів, а 10-го вересня виїхали на його поклад, бо він відчалив від берега і почав плисти в напрямі до острова Куби. Заарештовані, — це кубинці і кубинці американського походження. Один із них Франк Бестард поніс собі руку, бо хотів запалити динаміт, щоб висадити в повітря корабель. Інші кубинці пробували викидати зброю в море. При заарештованих знайдено докази на те, що вони прихильники колишнього президента Куби д-ра Карльоса Пріо Сокарраса, який від 1952 року живе як політичний втікач в цій країні Сокаррас підтримує Фіделя Кастра.

ОДИН РАДІОНАДАВАЧ НА „ЕКСПЛОРЕРІ 4" ЗАМОВК

Вашингтон. — Дослідна лябораторія фльоти повідомляє, що 9-го вересня замовк один радіонадавач на „Експлорері ч. 4". Останній раз його чула станція в Лімі, Перу. Але другий радіонадавач чітко й голосно передає відомості, як це він робить від 26 липня, коли запущено цей штучний місяць. Науковці передбачали діяння радіових стацій впродовж двох місяців.

Автомобільні робітники заповіли страйк у Форда на 17-го вересня

Дітройт. — Об'єднані Автомобільні Робітники повідомили Фордову Моторову Корпорацію, що 17-го вересня почнуть страйк, якщо до того часу не буде заключений новий договір про працю. Контракти 580,000 автових робітників із фірмами Форда, Дженерал Моторс і Крайслер скінчилися з кінцем травня ц. р., і робітники працюють без контракту. Тепер ведуться переговори з цими трьома корпораціями, і збоку спілки автових робітників бере участь в цих переговорах Волтер П. Рутер. Спочатку переговори з фірмами Крайслера і Дженерал Моторс були успішні, але в останніх днях не зроблено далльших кроків до щасливої розв'язки конфлікту, і тепер Рутер очолив ту делеґацію, яка переговорює з представниками Фордової компанії. Коли б почався страйк, то у Форда залишили б працю понад 100,000 робітників.

Світовий уряд може врятувати світ від атомового знищення, — каже Тойнбі

Кембрідж, Масс. — Славний англійський історик Арнолд Дж. Тойнбі промовляв на конференції Гарвардської школи і заявив, що єдиний світовий уряд може врятувати наш світ від самознищення атомовою зброєю. „Для нас, казав Тойнбі, конечністю є світовий порядок, мир і соціяльна справедливість. Ми знаємо, що знищемо себе, якщо нам не вдасться осягнути тих цілей за всяку ціну, і тому ми мусимо за них заплатити все, чого буде треба". Тойнбі передбачає, що американці мусітимуть зрезиґнувати з своїх більших підприємств, бо цього вимагатиме та доба, що стоїть перед нами. В першу чергу треба буде зректися приватної ініціятиви в економії і політиці, а потім треба буде розв'язати цю справу в ділянці мистецтва і світогляду. Але голова виконного Комітету Фордової Фундації Доналд К. Дейвід твердив, що в найближчих десятиліттях буде місце і на приватну ініціятиву.

Американські індіяни в обороні своєї племінної самобутности

Вашингтон. — Голова Крайового Конґресу Американських Індіян Флюзеф Ґеррі заявив, що в днях 15 - 19 вересня відбудеться конвенція американських індіян в Місавлі, Монтана, яка обдумуватиме способи, яким робом якнайдовше можна зховати племінні самобутності окремих індіянських племен. В цій конвенції братимуть участь понад 200 делегатів, які репрезентуватимуть 70 індійських племен у 25 стейтах (200,000 індіян). Голова Ґеррі сказав, що найважливіше домагання американських індіян — це відкликання конґресової резолюції з 1953-го року, яка закликає до скінчення федеральної опіки над індіянами. Коли б так сталося, тоді порвано б єдність індіян та зліквідовано б їхній спосіб життя.

Д-р Солк працює над ліком проти пістряка

Питсбурґ, Па. — Представник Питсбурзького університету повідомляє, що відомий винахідник вакцини проти поліо д-р Йонас Солк працює над тим, щоб можна було продукувати вакцину проти поліо без користування мав-п'ячими нирками, бо тоді ця вакцина була б дешевша. Д-р Солк заявив був на початку цього літа, що йому це вдалося знайти ліку проти пістряка, і що він негайно про це повідомив би людей. Коли б йому вдалося цього доконати. Тепер представник університету повідомляє, що д-р Солк випробовує лік на тканках із пістряком, щоб довідатися, як його винахід діє на недугу пістряка.

През. Айзенгавер інформує Конґрес і нарід про Далекий Схід

Вашингтон. — Державний секретаріят росіслав до цілого ряду чільних членів Конґресу тристоріноввий меморандум, в якому з'ясовано докладно становище уряду в справі Формози і прибережних островів. Поручені листи вислано після попереднього телефонічного порозуміння. Трудність зв'язку між урядом та Конґресом полягає тепер у тому, що 24 серпня скінчив своє існування 85-ий Конґрес, усі члени Палати репрезентантів втратили свої мандати, а з Сенату збереґли мандати тільки 62 сенатори, при чому навіть деякі з сенатських лідерів, напр. керівник республіканської меншости в Сенаті Вільям Новленд, більше не кандидують. В урядовому меморандумі підкреслено принципове становище Президента і державного секретаря Доллеса, що зречення з островів Квімою і Матсу потягло б за собою наче автоматично дальші акти комуністичної експансії, які захитали б цілим станом посідання вільного світу в південно-східній Азії та в Океанії. Сам президент Айзенгавер, вислухавши в минулу середу 10 ц. м. звідомлення директора Радія Крайової Безпеки Гордона Ґрея і секретаря штабу Білого Дому генерала Андрю Ґудпастера про останні довірочні інформації, які наспіли з Далекого Сходу, рішив поінформувати про тамошню ситуацію американський нарід. Таким чином у середу рішено в літній резиденції Президента біля Нюпорту в Ровд Айленді, що Айзенгавер приїде в четвер 11-го ц. м. до Вашингтону і виголосить промову через всі радіостації в год. 10 веч. Водночас повідомляють, що адмірал Гаррі Д. Фелт, командант збройних сил ЗДА на Тихому океані, з'явився об'єднаним шефам штабу в Пентаґоні свої погляди на ситуацію в протоці Формози у цілій низці звідомлень.

Кораблі ЗДА помагатимуть далі в акції постачання на Квімой

Тайпей. — Віце - адмірал Воллес Біклі заявив, що американські воєнні кораблі рішили охоронювати кораблі національного Китаю, що везли амуніцію і товари на Квімой, бо американці не можуть допустити, щоб внаслідку комуно-китайської блькади грозила голодова смерть 125,000 населенню Квімою. Проте, відновлення важкого бомбардування того острова комуністичною прибережною артилерією і знищення в тому бомбардуванні ескортованого американцями корабля, навантаженого амуніцією, створило нову ситуацію. Командування Сьомої Фльоти мало за завдання ескортувати національно - китайські кораблі тільки на інтернаціональних водах і не приближатись до Квімою дальше, як на три милі. Проте така охорона, як показалось у практиці, не забезпечує ескортованих кораблів від знищення. Американські воєнні кораблі не відповідають на комуністичний вогонь, поки той вогонь звернений не проти них, а проти Квімою і його національно - китайських оборонців. Острілювання американською фльотою комуно-китайських батерій означало б вибух великої війни і тому цю справу мусить вирішити Вашингтон. Покищо китайські націоналісти ніччю скидають з парашутами постачання на Квімой. Протягом 12 годин впало на Квімой 4,618 гарматніх поцілів.

● Вратанкина колишнього англійського прем'єра Антоні Ідена, 25-річна Амелія Іден, вийшла в Неаполі заміж за 30-річного італійського корабельного механіка Джованні Вореллі, з яким познайомилась два роки тому під час прогулянки по Середземному морі. Мати нареченої і її брат, член англійського парляменту, прибули з Лондону на вінчання. Батько на вінчання не прибув і відмовився визнати свого зятя.

● В Ізраїлі захворів на дитячий параліч 31-річний новозеландець, член міжнародної поліції Об'єднаних Націй, стаціонованої в пустині Ґази. Американським військовим літаком перевезено його до шпиталю у Франкфурті в Західній Німеччині.

ЗДА ВІДКЛИКАЮТЬ ДАЛЬШУ ЧАСТИНУ ВІЙСЬК З ЛИВАНУ

Бейрут. — У найближчий понеділок Перший курінь морської піхоти силою коло 1,700 вояків вийде з Лівану до З'єдинених Держав, — подав до відома головний командант морських сил ЗДА на Середньому Сході, адмірал Джеймс Л. Галловей. Він подав, що це рішення прийнято в порозумінні з ливанським урядом у висліді значної поправи політичної ситуації, що настала в Ливані. Це вже друге зменшення кількости американського десанту в Ливані, що його висаджено в тій країні 15 липня ц. р. Залишається ще в Ливані два курені морської піхоти, разом силою коло 3,400 вояків і 7,000 до 8,000 парашутистів з 187 дивізії. Один курінь морської піхоти відкликано з Ливану вже в половині серпня ц. р. Теперішнє дальше зменшення американського війська в Ливані знову виказує правдивість і щирість американського офіційного становища, що війська ЗДА будуть відкликані з Ливану негайно, якщо тільки зажадає цього легальний ливанський уряд, або, якщо ситуація в Ливані не вимагатиме дальшої їхньої присутности. Заяву про відкликання Першого морського піхотного куреня проголошено якраз тоді, коли до Ливану прибув генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершілд. Він виїхав 25 серпня з Ню Йорку на Середній Схід і відвідав там двічі Йорданію, Єгипет, Ірак, Ізраїль і, як останній етап, Ливан. Відтіль він відлетить безпосередньо до Ню Йорку, де сподіваються його вже в суботу 13 або в неділю 14 вересня ц. р. За загальним переконанням місія Гаммершілда скінчилася невдачею. З одного боку єгипетський президент Гамаль Нассер не погодився — як твердять газети — на встановлення в арабських країнах „спеціяльних амбасадорів" ОН, що були б ніби обсерваторами і сторожами добросусідських відносин між арабськими країнами, ані теж не погодився на свою участь в конференції голів арабських країн, на якій був би йорданський король Гуссейн, поки в Йордані перебувають англійці. З другого боку в Йордані і Ливані урядові кола неприхильно поставились до Гаммершілда, які ніби того, що діє по лінії Нассера, щоб англо-американські війська якнайшвидше вийшли геть з Середнього Сходу. Лідер про-урядової партії Фаланґа в Ливані, П'єр Гемаєл, в пресі заатакував Гаммершілда. Ситуація в Ливані вияснится в цьому місяці, бо 26 ц. м. перебирає урядування новий президент, ген. Фуад Шегаб. Члени ливанської опозиції твердять, що Шегаб негайно зажадає відкликання американських військ. Зменшення американських збройних сил в Ливані не має впливу на стан англійських військ в Йорданії, які залишаться в первісній силі.

Арабська Ліґа пропонує міністра Судану на голову Генеральної Асамблеї ОН

Каїро. — Політична Рада Арабської Ліґи, яка нараджувалася в цьому тижні в Каїро, відмовилася підтримати кандидатуру ливанського міністра закордонних справ д-ра Шарля Маліка на президента звичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка в цьому місяці відкривається в Ню Йорку. Об'єднана Арабська Республіка, а за нею і ті арабські країни, які визнають її провід в арабському світі, відмовили своєї підтримки кандидатурі Маліка тому, що він дуже різко виступав проти Арабської Республіки і її президента Нассера, мотивуючи скаргу Ливану перед ОН. Арабська Ліґа звернулась до Ливану, щоб він подав іншого кандидата, а коли Ливан заявив, що іншого кандидата не має, тоді Арабська Ліґа вибрала своїм кандидатом міністра закордонних справ Судану, Мохаммеда Ахмета Махґуба, адвоката за фахом, який був речником всіх 10-ох арабських країн на останній надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї ОН. Представник Ливану в ОН заявив в Ню Йорку, що д-р Малік все одно кандидує на президента Генеральної Асамблеї. Він був уже певний понад 40 голосів. Д-р Малік зрікся своєї кандидатури попередньої сесії у користь ново - зеляндця Леслі Мунро, з тим, що він кандидуватиме в 1958 році.

У Румунії посилився терор

Букарешт. — „Твердий курс", що його взяла Москва з СССР та супроти всіх сателітів, позначився особливо в Румунії, єдиній з-поміж всіх сателітних держав, де комуністичний ватажок Георґе Георґію-Деж зумів за весь час від приходу большевиків вдержатися на поверхні і не впасти жертвою вілкої чистки. Тепер він заповів знову „скріплення соціялістичної дисципліни", що у практиці висловлюється в ревізії судово-карного кодексу, більшій кількості процесів перед „народними судами" та масовому напливі в'язнів до в'язниць і кацетів. Скільки їх — цього ніхто не знає, бо навіть приблизної статистики уряд не подає. Люди пояснюють цю нову хвилю репресій бажанням комуністичної верхівки доказати, що відкликання більшої частини совєтських військ не означає злагіднення курсу. „Не може бути у нас ніякого ревізіонізму й ніякого тітоїзму" — заявляється на кожному кроці. Офіційно проголошено „загострену боротьбу проти шкідників народу", за яких уважається м. і. хабарників та злодіїв в державному апараті. Очевидно, що під рубрику „шкідників народу" комуністи підтягають кожного, кого хочуть знищити.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В ДЖЕРЗІ СИТІ ВІДКРИВАЄ НОВИЙ НАРОДНИЙ ДІМ

Джерзі Сиfі. — В найближчу неділю, 14-го вересня, тут відбудеться врочисте благословення і відкриття нового, і одного з найкращих і найбільших у цій країні, Українського Народного Дому, збудованого коштом кругло чверть мільйона долярів. Врочистість благословення Дому, що збудований на розі Фліт Стріт і Овкленд евеню, почнеться о год. 3-ій по полудні, після чого у великій і направду репрезентативній залі нового Дому відбудеться бенкет, з участю губернатора стейту Роберта Б. Майнера, посадника міста Вітковського та багатьох інших американських і українських достойників і діячів. Тостмастром бенкету буде невтомний і відданий працівник і опікун громади, податковий комішенер Гудсонського повіту адв. Марсел Ваґнер. Відкриття нового Народного Дому буде великою врочистістю громади. Воно відбудеться точно в 65-річчя появи в цьому місті першого числа „Свободи" (15-го вересня 1893-го року), що було і початком організації Американської України.

Це вже третій з черги Народний Дім, що його здвигнула місцева українська Громада. Ініціяторами і будівничими першого Народного Дому були, майже щодо дня точно 40 років тому, члени 270-го Відділу Українського Народного Союзу, Б-тва св. Івана Хрестителя, що в тому дні відбули в цій справі перші наради і до грудня того ж року закупили за 7,000 долярів будинок при Ст. Пол евеню та власним трудом і безкоштовною працею пристосували його до громадських потреб. В 1927-му році цей дім, з уваги на розбудову міста, треба було продати (за 33,000 долярів) і за ці та додатково зібрані і позичені гроші, разом за суму кругло 50.000 долярів здвигнено новий Народний Дім при Фліт стріт, який відкрито в 1932-му році. У вересні 1955 року також і той дім треба було відступити, бо площа, на якій він стояв, входить в плян розбудови міста. Дім продано за 83,000 долярів, а майно Дому виносило понад 36.000 долярів, отже маючи до розпорядження майже 120,000 долярів готівкою та запевнення гіпотечної позички з УНСоюзу, Громада взялась і тепер завершила будову нового Дому, що ним вона має всі причини пишатись. При цьому треба підкреслити, що в Комітеті будови нового Дому були однаково піонери, які дали ініціятиву та придбали перший Народний Дім 40 років тому (пп. Василь Гіль, Степан Костів, Кирило Підлубчишин, Стефан Кіцей, Михайло Баран та інші), як і народжені тут молодші громадяни (Іван Кавочка є головою Комітету Будови Дому, а Михайло Тизьо головою Дому) та новіші поселенці. Вся громада, маючи таких відданих працівників, як адв. Марсел Ваґнер, голова філії УКК п. А. Шаран та багато згаданих і незгаданих осіб, з усіх своїх суспільних прошарків, могли спільними зусиллями довершити великого діла, здвигнути новий модерний і справді величавий Народний Дім який буде посвячений і відкритий в найближчу неділю, 14-го вересня, та який запевняє громаді новий, світлий розвиток. З дому зможуть користати і сусідні громади включно з Ню Йорком.

Новий, модерний Український Народний Дім в Джерзі Сиfі, Н. Дж.

В АМЕРИЦІ

● **У містечку Темпе, Флорида,** відбувся дивний поєдинок між 86-річним Дж. Г. Перідайсом і 74-річним Вайчірі. Причина поєдинку — 57-річна жінка. Перший із дуелянтів вибрав собі за зброю мотику, а другий бамбусову палицю. Один дістав у груди, а другий — по голові.

● **Об'єднаний Жидівський Комітет,** 9-го вересня розпочавши збірку на свої цілі, плянує зібрати 40 мільйонів долярів до кінця року. Заклик до жертводавців проголошено в готелі „Валдорф-Асторія" в Ню Йорку. Юнайтед Джуїш Апіл допомагає 500,000 жидам в Ізраїлі і 24-ох інших країнах світу.

● **У Франклін Лейкс, Н. Дж.,** захворіла 5-місячна дитина. Батьки Бравн спробували були зателефонувати до шпиталю в Петерсоні по негайну допомогу, але їхні сусіди, які мають телефон на тій самій лінії, не допустили до цього. Батьки самі відвезли дитину до лікарні, але було вже запізно. Комісар поліції збирає матеріяли проти жорстокосердних сусідів, які спричинили смерть немовляти.

● **Центральне статистичне бюро** обрахувало, що американці витрачають річно на собак біля більйона долярів. 40 відсотків американських родин мають по одному й більше псів, яких переховується в ЗДА коло 25 мільйонів.

● **Часописи** з захватом пишуть про губернатора Мейну, 44-річного демократа Елмунда Сикстуса Москі, який здобув сенаторське становище. Його люблять цілпріємці, бо він доклав багато старань для розвитку промисловости в своєму стейті, робітники вважають його за брата, а республіканці не можуть знайти в ньому нічого злого. Республіканський провід твердить, що Москі переміг своєю особистістю, а не демократичною програмою.

● **Команда армії** повідомляє, що в листопаді цього року покличе до військової служби 11,000 рекрутів — стільки ж, як і в вересні та жовтні. Летунство фльота і морська піхота не потребують покликувати рекрутів, бо мають доволі добровольців.

● **Цього року населення Нюпорту,** в якому Президент із дружиною перебуває на вакаціях, зможе побачити пані Айзенгавер, бо вона плянує оглянути історичні пам'ятки цього міста. Минулого року мешканці Нюпорту не мали нагоди її бачити, бо перша леді після операції цілий час перебувала вдома.

У СВІТІ

● **Папа Пій XII** у спеціяльному зверненні до китайських католиків заповів, що екскомунікуватиме тих духовників, які співпрацюватимуть з комуністами в настановлюванні „прогресивної" католицької Церкви в Китаї та у самочинному висвячуванні „прогресивних" єпископів. Китайські комуністи зорганізували т. зв. Патріотичну асоціяцію католиків Китаю і тортурами, моральним тиском та перекупством змушують окремих духовників зрікатися Ватикану і співпрацювати з комуністичним режимом.

● **Американський летун Пітер Лонгпре,** стоячи біля брами військової бази, що знаходиться за 20 миль від Токіо в Японії, випадково вистрелив з рушниці. Куля пробила стіну вагона в потязі, що саме проїздив біля бази, і вбила 22-річного японця Сапіокі Міямура. Летун назвав цю подію „трагічним випадком", і запевняє, що не думав стріляти, а тим паче спричинити будь-кому якусь шкоду. Справа набрала великого розголосу. Японський уряд домагається права судити летуна перед японським судом.

● **Адлей Стівенсон,** колишній двократний демократичний кандидат на президента ЗДА, виїхавши 15 червня ц. р. з Ню Йорку, відвідав СССР, Польщу, Чехословаччину і більшість західньо - европейських країн, а в останньому етапі своєї подорожі оглянув нововідкриті джерела нафти у французькій Сагарі. Він їздив з одним із своїх трьох синів, адвокатським спільником та приятелем. Вже вернувся до ЗДА.

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

ВОЛЯ І НЕХІТЬ ПРОТИВИТИСЯ ЗЛУ

На своїй останній пресовій конференції з минулого вівтірка державний секретар Дж. Ф. Доллес, говорячи про потребу допомагати китайським націоналістам в обороні острова Квімой у Формозькій протоці проти комуністичного наступу, вказав головно на тісне пов'язання проблеми того острова з цілістю проблеми західньої частини Тихого океану: чи має вона бути вільною, чи стати тереном комуністичної експансії. Віце-президент Ніксон минулої неділі у своїй промові в Бостоні охоплював цю проблему ще ширше: „У гру входить, — казав він, — не тільки Квімой і Мацу, але позиція вільного світу в цілій Азії". Становище президента Айзенгавера в цій справі, проголошене в комунікаті з 4 вересня ц. р., підтримав негайно кол. президент Гаррі Труман. Теж демократичний суперник Д. Д. Айзенгавера з двократних минулих виборів, Адлей Стівенсон, вернувшись з тримісячної подорожі по світі, заявив, що вияв сили і рішучости супроти комуністів — це найкращий засіб, щоб зберегти мир на Далекому Сході. Хоч демократичний сенатор Майкел Менсфілд піддавав під сумнів стратегічну важливість острова Квімой, проте він признав, що оборона цього острова має велику вартість з погляду „збереження обличчя, престижу та психологічних наслідків". І старенький демократичний сенатор Френсіс Ґрін, який має сумніви, чи Квімой „важливий для оборони Формози і безпеки нашої країни", признає, що найкраще в цій справі орієнтується Айзенгавер, від якого залежить остаточне рішення.

Це — лише кілька прикладів, що характеризують поважний державницький підхід до справи Квімою, яка в останніх тижнях захмарила міжнародний овид, загрожуючи вибухом нової великої війни. Для всіх наведених поглядів як республіканських, так і демократичних діячів, прикметними є міркування не тільки військової чи формалістичної натури, а політичної і моральної. Їхнє становище зводиться до того, що принципово треба протиставитися злу, а найбільшим злом сучасного світу є комунізм. Ото ж вони, прихильники чи противники теперішньої своєї адміністрації, не мають сумніву щодо потреби поборювання комуністичного наступу, особливо, коли ведеться він збройною силою для поширення комуністичної влади. На превеликий жаль, в американському світі завжди знаходяться діячі з іменем і стажем, які мають інший підхід до таких справ. Так, наприклад, колишній державний секретар в попередній адміністрації, Дін Ачесон, оприлюднив минулої неділі велику заяву, в якій оборону Квімою назвав „невартою життя одного американського вояка". Він оскаржував теперішніх керівників американської закордонної політики в тому, що вони, мовляв, вманеврували Америку в ситуацію, в якій національний Китай хоче штовхнути її у війну з комуністами. Демократичний сенатор Фулбрайт нарікав, що теперішня адміністрація ЗДА ще давніше не подбала за те, щоб китайські націоналісти забрались геть із Квімою. А відомий фінансист та колишній заступник директора уряду воєнної інформації за останньої війни Дж. П. Варбурґ вважає, що найкращою розв'язкою ситуації була б конференція Айзенгавера з Мао Тсе-тунгом.

Дін Ачесон, який сам колись говорив про те, як то московський імперіялістично-експансивний гін роздув мале Московське князівство до розмірів велетенської російської імперії, тепер, у випадку комуністичного Китаю, став на становищі непротивлення злу. Знову ж Варбурґ несвідомий того, що сам факт конференції Айзенгавера-Доллеса з Мао Тсе-тунґом і Чу Ен-лаєм був би загиренням престижу Америки в очах усього вільного світу, та „втратою обличчя" в очах усіх азійських народів. Як уявляють собі такі діячі практичне виконування Америкою ролі лідера світу, якщо Америка має не рахуватися з небезпекою для волі різних народів? Квімой для Ачесона не вартий життя одного американця, дармащо кожний „довгий вікенд" коштує американському народові кількасот людських жертв, що гинуть на автострадах. Але ж Квімой — це „золота брама" не тільки для двох мільйонів китайських патріотів, що отаборились на Формозі й прибережних островах, але й для всього китайського народу, який мріє про повалення комуністичної влади при допомозі націоналістичної армії, що прийде через оту „золоту браму". Не боротьба за волю чужих народів, а легковаження її та нехтування настроями й аспіраціями народів відштовхує від Америки її приятелів у світі. Очевидно, що війна за Квімой не була б популярною, бо Квімой — далекий і являє собою „тільки 50 квадратових миль". Але ділом лідерів є пояснити народові, що ідеалів не міряється аршином. І тільки та політика має вартість, яка оперта на ідеалах і здійснює ідеали, яка поборює зло всіми доступними засобами, а не йде на угодівство, на „співіснування" зі злом. Це тим більше, що американська рішучість відносно Квімою ще далеко не означає війни, бо не рішучість, а тільки слабість заохочує комуністів до агресії.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

НА СЛІДАХ 85-го КОНҐРЕСУ ЗДА

Ранній ранок 24 серпня 1958 року застав столичний Капітоль в особливому стані, незвичному в тому достойному будинку та ще й у такій порі між днем і ніччю. Із залі нарад Палати Репрезентантів розлягався голосний і бадьорий спів. Це конґресмени, закінчивши другу половину цього Конґресу і чекаючи на вістку з Сенату, проводили час у співанні популярних пісень і виголошуванні многоліттєвих та похвальних промов взаємної адорації. А в той час, хоч була вже 4-та година і надворі сіріло, Сенат ще радив, дискутував, гарячився. Нарешті, коли на годиннику було вже одинадцять хвилин по четвертій, залунав востаннє молоточок віцепрезидента Ніксона: 85-ий Конґрес покінчив своє законодавче існування. А з ним покінчилася й кар'єра не одного законодавця. На новий удар молоточка 7-го січня 1959 року відкликнеться 32 ново- і наново вибраних сенатори і 435 членів Палати Репрезентантів. В останньому році смерть забрала 2 сенаторів і 6 репрезентантів, а 38 конґресменів, в тому числі 6 сенаторів (усі республіканці, з сен. Новлендом на чолі) рішили більше не кандидувати.

З „Конґресового рекорду" можна взяти числа, які говорять бодай про час праці цього Конґресу. Від 7 січня до 24 серпня 1958 р. Сенат радив 138 днів, разом 1,014 годин і 45 хвилин; Палата радила 135 днів, разом 562 годин і 12 хвилин. Із 6,591 пропозицій в обох палатах, Сенат вирішив 1,370, а Палата 1,348 — після всіх звичайних формальностей, переслухань і нарад на Комісіях, репортів і дискусій на пленумах. В хвилині закриття Конґресу 444 його рішення стало законами, а ще цілий ряд чекав на Президентів підпис.

Отож сама законодавча влада задоволена з себе. Чи задоволені з неї дві інші влади — виконна, тобто Президент, і судова, тобто Найвищий Суд?

Як звичайно, Президент, що належить до партії меншини в Конґресі, не може сподіватися великої підтримки цілого Конґресу. Не мав її Айзенгавер у 84-му Конґресі і в першій сесії цього, 85-го Конґресу. Але не може нарікати на цю останню сесію: мав він не абияку піддержку, і то завдяки двом домократам, обом з Тексасу, стейту в якому Президент народився, сенаторові Джансонові, провідникові більшости в Сенаті, і Семові Рейбирнові спікерові Палати. З 234 пропозиції Айзенгавера цей Конґрес прийняв 110, тобто майже половину, а тільки 59 позитивно відкинув. Інші застрягли в процесі конґресової акції. Може найбільшу підтримку і зрозуміння мав Айк у ділянці народної оборони. Його плян реорганізації сектора оборони став законом; військовики дістали підвищення платень; виміну таємниць атомової зброї між союзниками дозволено; створено нову „простірну" (спейс) аґенцію і признано найбільший досі мирний бюджет на оборону — 39.6 більйона долярів, на 826 мільйонів більше, як домагався Президент. Між Президентовими проєктами, які не мали успіху в Конґресі є, напр., основна перевірка іміґраційного закону, самоуправа дистрикту Колумбія, за яку цей дистрикт бореться довго й завзято, прийняття Гаваїв у ряд стейтів, розв'язка проблеми президентської нездібности до праці і т. д. Зате Президент поклав вето проти 14 законопроєктів.

Найвищому Судові довелося почути багато гірких слів у конґресових залях, багато закидів у непатріотичності й шкідливій для нації роботі. Був ряд пропозицій обмежити компетенції Найвищого Суду. Але були й слова оборони не так теперішньої лінії Найвищого Суду, як поваги цієї інституції як такої. У висліді гарячих дискусій Конґрес не спромігся ні на один закон проти Найвищого Суду, не тільки, щоб обмежити його компетенції, але навіть щоб усунути труднощі карного справування, які постали внаслідок рішення у голосній справі Меллорі.

У загальному дві виразні проблеми кидали відблиск на діяльність 85-го Конґресу в другій його сесії: перша — це міжнародне положення, особливо викликане успіхами Совєтів в ракетних і міжплянетних стрільнах. Не диво, що оборонний бюджет потверджено з прибавкою, що створено „простірну" аґенцію, і що навіть поміч в ділянці освіти признано у висоті 900мільйонів, щоб піднести стандарт особливо в природничих науках, але теж з підкресленням вивчання чужих мов і т. д. Друга проблема — це загроза економічної депресії. Було багато дискусій і намагань зарадити загрозі, напр., через зниження податків, але у висліді ніяких заходів в тому напрямі не схвалено. Зрештою, на економічному обрії почало прояснюватись ще поки члени Конґресу роз'їхались.

Не вдалося Конґресові прийняти закону проти корупції в професійних юніях. Спільний проєкт сенатора-демократа Кеннеді та сенатора-республіканця Айвса був гаряче дискутований і прийшов з позитивним звітом із Комісії праці, але впав на повному засіданні Сенату. Він показався, очевидно, ще незрілим для радикального вирішення, доказом чого було коло півсотні додаткових пропозицій під час дебат.

Федеральні урядовці вдоволені з підвишки платень, а пересічний платник податку не дуже радий із підвищення поштових оплат.

Як звичайно, багато нових законів, як виплив хвилевих потреб і ситуацій, не матимуть історичного значення. Але один історичного значення закон буде назавжди вписаний в добро 85-го Конґресу: це прийняття Аляски в ряд стейтів. Вже сама Аляска всенародним голосуванням засвідчила свою апробату й радість. Тепер Гаваї ждуть своєї черги, сподіваючись діждатись на черговому Конґресі. Тоді заплутана справа сорок дев'ятої зірки на державному прапорі (і витрачені мільйони) може розв'язатися і дві зірки попадуть за одним замахом на „Стару Славу" — прапор ЗДА.

ПАДІННЯ БУЛҐАНІНА

У своєму поході до одноособової диктатури Хрущов добився ще одного успіху: ліквідації Ніколая Булґаніна, як можливого суперника й претендента на владу, чи точніше на „колективне керівництво" СССР, що з нього від часу смерти Сталіна залишилося вже тільки троє осіб (сімох інших так чи інакше зліквідовано: Берію розстріляно, Маленкова, Молотова і Каґановича вичищено, як учасників „антипартійної групи", Сабурова і Первухіна послано на підрядні становища, поділив їх долю тепер Булґанін). Коли не рахувати Ворошилова і Мікояна, що відіграють ролю солом'яних, а то й воскових фігур, з цілої „колективної" десятки залишився у вирішній провідній ролі тільки Нікіта Хрущов.

Завершенням політичної кар'єри Ніколая Булґаніна, одного з найвірніших „соратників" Сталіна, донедавнього маршала і прем'єра СССР, були два короткі повідомлення. Перше, надруковане в „хроніці" на четвертій сторінці „Правди" й „Ізвєстій" з 16 серпня ц. р., що „Президія Верховної Ради СССР звільнила тов. Булґаніна Н. А. від обов'язків голови правління Державного Банку СССР" і що водночас із цим рада міністрів РСФСР призначила його головою Ставропільського раднаркому. І друге, подане в „інформаційному звідомленні" про пленум ЦК комуністичної партії СССР з 5 вересня ц. р., що „пленум ЦК звільнив т. Булґаніна Н. А. від обов'язків члена Президії ЦК КПСС".

На цьому можна б поставити крапку, бо ледве чи вдасться Булґанінові вирватися із стану призначеної йому деґрадації і відіграти якусь видатнішу ролю в совєтському партійному і державному житті. Але до речі буде пригадати деякі моменти й етапи з його кар'єри, щоб показати всю глибину внутрішнього розкладу, що в ньому опинився московський комунізм.

Народжений 1895 року в робітничій родині в Нижньому Новгороді, тепер Ґорький, Ніколай Булґанін до большевицької партії ні до першої світової війни, ні під час тієї війни не належав, а присднався до комуністів щойно після Лютневої революції 1917 року, в той час, як були певні вигляди на те, що большевики прийдуть до влади. Вступивши до компартії, Булґанін, як усі „неофіти", став фанатичним большевиком, запеклим ліквідатором будь-яких проявів антибольшевицького спротиву чи опозиції. Провід компартії, оцінивши його безоглядність і жорстокість, спрямував Булґаніна негайно після „жовтневої революції" в органи Всеросійської Надзвичайної Комісії (чрезвичайка, чека) для боротьби з „контрреволюцією і саботажем". На цій „провідній" роботі Булґанін залишався майже повних п'ять років, з 1918 по 1922-й.

Заслужившися добре для компартії на становищі „провідного чекіста", Булґанін почав добувати щораз нові становища в партійній і державній совєтській ієрархії. З 1922 року по 1927-ий він виконував близьку до чекістської „роботу" в органах Найвищої ради народного господарства (ВСНХ) і за заслуги, довершені на цьому становищі, став у 1927 році директором одного з найбільших совєтських підприємств — Московського електрозаводу. Однією з його тодішніх „заслуг" було те, що він добився здійснення п'ятирічного пляну за півтретя року.

Дальші етапи своєї кар'єри завдячує Булґанін прихильному ставленню Сталіна і дружбі з тодішніми сталінськими соратниками Маленковим і Молотовим. З ласки Сталіна і за підтримкою Маленкова та Молотова Булґанін стає в 1937 році головою ради народних комісарів РСФСР, в 1938 році заступником голови ради народних комісарів СССР і водночас із цим головою правління Держбанку СССР. В 1941 році, вже під час війни, Булґанін в ранзі генерала іде в армію для ведення там „політроботи", а насправді для поліційного нагляду над командуванням червоної армії, і вже в 1944 році авансує на заступника народного комісара Ради Оборони СССР. В березні 1947 року Булґанін, дослужившись ранґи маршала Совєтського Союзу, стає міністром збройних сил СССР і заступником голови ради міністрів СССР. Потім займає вже тільки останнє становище і залишається на ньому аж до смерти Сталіна. Водночас із цим Булґанін входить до проводу компартії, будучи членом ЦК ВКП(б) з 1934 року і членом політбюра центрального комітету з 1948 р. За свої заслуги для партії і совдержави Булґанін був відзначений цілим рядом орденів — Леніна, Червоного прапора, Суворова, Кутузова, Червоної зірки та ін.

Але всі ті заслуги й ордени не врятували Булґаніна від падіння, що призначене було йому, здається, ще 1953 року після смерти його „покровителя" Сталіна. Намагаючись вдержатись у проводі совєтського життя, Булґанін зв'язується з Хрущовим і допомагає йому, з одного боку, ліквідувати Берію і протиставитись армії, яка починала заявляти своє право на голос і на владу, а з другого — усунути з посту прем'єра свого недавнього приятеля і патрона Маленкова. На становищі прем'єра СССР Булґанін розписує листи до голів західніх держав з погрозами і повчаннями, роз'їжджає в супроводі Хрущова по Белградах, Женевах та Лондонах і водночас починає — як про це були деякі ревеляції в польській і югославській пресі — змовлятися з Маленковим, Молотовим та Каґановічем проти Хрущова, що, мабуть, і стало головною причиною його несподіваного падіння, яке було більш „головокружним", як уся його кар'єра. Своїм падінням доповнив Булґанін довгий список совєтських самодержців і вельмож, зліквідованих безоглядно самою ж таки совєтською системою.

Роман Ільницький

ЧИ УКРАЇНСЬКІ ПІДСОВЄТСЬКІ ХОРИ РОБЛЯТЬ УКРАЇНСЬКУ ПРОПАҐАНДУ?

Нова проблема для еміґрації

За повоєнні роки не було ні одного випадку, щоб якийсь видатний український хор, балет, театр або оркестра виїхали поза залізну заслону і дали свій виступ перед европейськими слухачами. Найбільше, що дозволяли большевики, це були виїзди до сателітних держав в Европі і в Азії. Часті були також українські візити в Росії і інших совєтських республіках. Щойно кілька місяців тому большевики відважилися вислати на Захід кілька українських репрезентативних мистецьких одиниць. Не так давно виступав в Лондоні український хор з Києва, на брюссельській світовій виставці — українські танцюристи, а опісля там же дав кілька концертів Український Ансамбль Пісні і Танку під керівництвом композитора Верьовки. Нема сумніву, що такі і подібні виступи будуть продовжуватися.

Цей зворот у большевицькій пропаґанді застав українську еміґрацію непідготованою. Дискусії, які точаться покищо тільки приватно, в гуртах наших інтеліґентів, ще яскравіше підтверджують цю непідготованість. Українська думка не знає, на яку стати. Большевицька нова тактика її заскочила. У ще більш безпорадному становищі опинились українські організації.

Кілька виступів українських підсовєтських ансамблів на Заході дають уже можливість оцінити їх вартість для нас під оглядом мистецьким і політичним.

Передусім, ще раз підтвердилось, що ні українська пісня, ні танок не розвиваються в Україні вільно. Вони контролюються і підбираються під смак і потреби Москви та її політики. Клясичні речі з українського пісенного репертуару пішли в непам'ять. Усі думи й пісні про боротьбу народу за визволення, про його горювання і страждання, про перемоги і радощі, перебувають на індексі. Зате з тим більшою наполегливістю культивуються „революційні" і „пореволюційні" пісні. Співається про „щасливе і заможне життя", про успіхи соціялістичного будівництва, про „щастя" співжиття з Росією. Правда, ці пісні часто спираються на українських народних мотивах і мелодіях, так що бодай в такий спосіб українська пісенна культура минулого промощує собі шлях до життя в сучасному.

Те саме можна сказати й про танки, виконувані підсовєтськими ансамблями. Хто бачив українські танки в Брюсселі або „Веснянку" у виконанні балету Мойсеєва, той погодиться, що під Совєтами вони затратили багато рідних рис, а на їх місце прийшли російські, кавказькі, а те й циганські запозичення.

Ще гірша справа з нашими танцями і піснею, якщо йде про політичну сторінку виступів українських підсовєтських ансамблів. Недавно „Ню Йорк Таймс", звітуючи про виступ Українського Ансамблю Пісні і Танку в Брюсселі, з захопленням писав, що виступ українських співаків, бандуристів і танцюристів був тріюмфом... російської культури. На жаль, таке враження залишають за собою українські підсовєтські мистецькі групи всюди. Вина в цьому по стороні непоінформованости західніх журналістів у питаннях Сходу Европи, їх проросійського наставлення або й звичайної злоєливости. Але, щоб правди діти, до того причиняються й характер та стиль виступів українських підсовєтських ансамблів. Бо, коли вони співають тільки про дружбу українського і російського народів, славлять теперішній режим, виявляють вдоволення з сучасного політичного становища української нації, а на пресових конференціях підтверджують усе проспіване в розмовах з кореспондентами — то нічого дивуватись, що Захід приймає їхні мистецькі успіхи за тріюмф російського мистецтва в українській відміні. Мало тут допомагає навіть те, що пісні виконуються в українській мові і що часто й програмки в ній друкуються. Звичайно, це добре і ніхто не стане недоцінювати цього факту, але все таки справа не в цьому. Справа не в мові, а в тому, які правди і ідеї нею голоситься.

З наведеного вище виходить, що на відтинку української музики і танцю відбувається в підсовєтській Україні те саме, що на відтинку історії, літератури, філософії і загалом гуманістичних наук. Москва проводить гостру цензуру нашої культури. Вона пропускає на денне світло тільки таких авторів і такі їх твори, які вигідні для неї і для її політики поневолення України.

Вже з цього випливає, якою повинна бути наша реакція на Заході. Насамперед, що нам треба зробити, це виправити большевицькі перекручення і заповнити ті прогалини, які вчинила Москва своїм злочинним ставленням до культурної творчости в загальному, а до української, зокрема. Іншими словами, нам треба зробити з українською піснею і танцем те саме, що ми робимо з історією, літературою і філософією, коли стараємося рятувати їх від совєтського фальшу. Коли зберігаємо твори Грушевського, Антоновича й інших національних істориків, то мусимо зберегти також твори наших національних композиторів і народну пісню.

Щоб виконати таке завдання, нам треба доброго, репрезентативного, професійного українського хору, такого, який своїми виступами перед публікою вільного світу рівночасно захоплював би і спростовував брехню совєтської пісенної й танкової пропаґанди. Нам його треба на світових сценах так само, як книжок по світових бібліотеках. Без нього підсовєтська пропаґанда досягне своєї цілі і втопить нашу славу в каламутній воді своєї брехні.

Останніми тижнями українська еміґрація стоїть під враженням посиленого готування Капелі Бандуристів до поїздки по Европі. Чи не буде це добра відповідь на большевицький виклик, кинений у наш бік? Буде! Капеля не дасть тріюмфувати совєтській інтерпретації української пісні і танцю. Вона, крім доброго репертуару, везе з собою до Европи цілий ряд довідок про правдиву українську народну культуру, про спів, про думи, про бандуристів і їх ролю в історії України. На пресових конференціях її керівники вияснюватимуть чужинцям, в чому злочин Москви супроти української культури.

Коли б українська еміґрація дружньо допомогла Капелі і Т-ву її сприяння в Дітройті, то ми вмотали б Москву в ще один бій двох культур так, як це вже раз було в Україні в 1920-их роках. Тридцять років тому Росія виграла той бій голодом і розстрілом „українського ренесансу". Тепер, без втручування російського нагана, перемога повинна бути нашою.

Д-р Дмитро Бучинський

ЗІ ЗГАДОК НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ

(1)

„В Україні знала я тільки простий люд: сільських дівчат, служниць, ремісників, а в часі першої світової війни — вояків. З українською інтеліґенцією здибалась я за кордоном, коли ця інтеліґенція прийшла на еміґрацію".

Зі спогадів Наталени Королевої

3 го березня сповнилось сімдесят років життя нашій письменниці Наталені Королевій. З цієї нагоди наша преса принесла кілька ювілейних статтей. Найобширніша з них — це стаття „Наталена Королева", друкована у журналі „Визвольний Шлях" у Лондоні, в числах за лютий-березень 1958 р., пера інж. Лева Биковського, на яку вже покликались інші автори, а яка, на жаль, не є джерельна, бо написана на основі невірогідних відомостей і забагато в ній фантазії та запалу патріотизму.

Ніхто не може заперечити, що Наталена Королева це талановита письменниця, бо за нею вже довгий літературний шлях, має вона надрукованих 11 книжок, велику кількість оповідань, нарисів та згадок, порозкиданих по нашій, головно львівській передвоєнній пресі. Здобутком Наталени Королевої для нашої літератури ми можемо гордитися тим більше, що вона досьогодні не кинула свого письменницького пера, хоч доводиться їй працювати в невідрадних умовинах. Вже по смерті чоловіка в 1941 році і по другій світовій війні написала вона, у повістевій формі, свої життьові згадки: „Шляхами і стежками життя", що ждуть видавця; написала історичну повість „Понтій Пилат", що, можливо, появиться друком цього року, і багато оповідань, леґенд, нарисів.

Оця жива праця є живим свідком твердження: Наталена Королева наша українська письменниця, і хоч вона неукраїнка і українкою не почуває себе до сьогоднішнього дня, але як письменниця належить тільки нам; цим ми повинні задовольнитись і не дошукуватись у її душі тих почувань, яких вона не мала, чи іншими словами, не треба добувати зі струн її душі фальшивих звуків, як це дуже необережно зробив інж. Лев Биковський.

Розтрясати статті інж. Л. Биковського не думаємо, закидів гірких йому не робимо, бо віримо, що він не хотів бути злим інформатором, а тільки, не маючи точних даних, попав у вир чужої і, можливо, також своєї фантазії. Справляти тут помилки інж. Л. Биковського не думаємо, але вважаємо за обов'язок, перед цікавими згадками письменниці, подати кілька основних дат з її життя.

У Парижі жив і студіював син польського патріота, що згинув під час повстання 1863 року, граф Адріян Юрій Дунін-Борковський. Батьківські мастки були сконфісковані, але залишились ще матері Теофілі, з литовського роду Довмонтовичів, що не жаліла грошей своєму одинакові. В той самий час у славній Паризькій Колеґії „Сакр Кур" вчилася молоденька еспанка Марія Кляра де Кастро. У французькій купелевій місцевості Біяриці вони запізнались і в 1885 році одружились.

Це — батьки нашої письменниці.

Мати Наталени Королевої ніколи в Україні не жила, навіть не бачила її, бо, подружившись, молоді Дунін-Борковські жили в Еспанії в добрах дукеси Марії Кляри де Кастро, або в її домі в Бурґосі, або в добрах Сан Педро де Карденья, близько Бурґосу.

У Сан Педро де Кардень 3 березня 1888 р. прийшла на світ дівчинка. Проте через чотири години по її народженні мати померла. Батько, з жалю за дружиною, залишив Еспанію, навіть вирікся дитини і подався в довгу подорож по Індії, Цейльоні та Африці. В Еспанії, крім дядька Евгенія, жила ще десятирічна сестра матері, тітка Інес; в Мадриді жила сестра у других Касильда де Медінаселлі, що також не могла зайнятись сиротою, бувши першою дамою королеви Марії Крістіни. Дитину охрестили в катедрі в Бурґосі й дали їй імена: Кармен, Фернанда, Альфонса, Естрелля, Наталія, на першому місці з родовими прізвищами матері: де Кастро Лясерда і Медінаселі, Фернандез де Кордоба і Фіґероа, з додатком батьківських Дунін-Борковська.

Дядько Евґеніо договорився з бабунею Дунін-Борковською, що вона забере Естрелліту (так звали маленьку) на Волинь і виховуватиме до сьомого року життя. Потім він мав забрати її до Еспанії.

Про цей волинський період письменниця розказує таке:

„У бабуниному домі дівчинку доглядали, навчали, виховували, дбали, щоб була вона здорова. Естрелліта мала все, крім вільного повітря та сердечного тепла. Мала все, за що можна заплатити... Але єдиний ясний промінь знаходила, коли їй щастило вирватися з панського будинку й втекти до баби Северини, що доглядала в мастку дріб. Там було затишно й тепло. Пахло сушеним зіллям, розвішаним пучками й пучечками по стінах. Баба Северина була зіллярка й уміла ним лікувати.

Перед темною іконою у срібній шаті на шовкових ниточках висіли гарно мальовані писанки і світилась темночервона лямпадка. Немов офірою горіло живе серце баби Северини, що вже нічого не бажала від життя. Сама баба Северина завжди ходила одягнена в темногніду одежу, що гармонізувала з краскою її лиця. Немов би її цілу вирізьблено з одного темного шматка дерева. Рукави сорочки були не вишивані, а мережані, і такі білі-білі, ніби на те, щоб підкреслити темну барву решти.

На некрашеній, завжди такій чистій підлозі бабиної кімнати були розстелені доморобні рядники. Над ліжком висіла червона квітиста плахта.

— До шлюбу в ній ішла, синуню! — зідхала Северина, дивлячись на плахту. Говорила „синуню" всім однаково: хлопцям і дівчатам, старим і молодим. Стара знала безліч казок. І не про „красуню із золотим волоссям" чи „принцесу, що носила ослячу шкіру", але про те: звідкіля взялися на світі дикі гвоздики, чому жайворонок летить до сонця, чому чайка є з татарською душею, і все кричить і пригадує про „кни-ги!", „кни-ги!"

Навесні у баби Северини аж лящало від щебетання. Бо на всіх полицях її кухні, у ситах, решетах, скриньках та коробочках було повно „потячок": курчат, каченят, гусенят, індичат, перличок. Все те — жовтеньке, пухкеньке, як квіточки кульбаби, вітало весну і життя. А у вікно заглядала зелена лука гаптована блакиттю незабудьок. Лука називалася „золивна" й тягнулася аж до потоку.

ПРОТОКОЛ
XXIV. ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,
що відбулася в Клівленді, Огайо, в готелі Статлер — в тижні від 26-го до 31-го травня 1958 р.

(4)

СИРІТСЬКИЙ ФОНД 31. ГРУДНЯ 1957 РОКУ

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСИРА РОМАНА СЛОБОДЯНА

Продовження

Ім'я і прізвище:	Відділ:	Сума:
Міханько Самуїл	221	200.00
Кіндрат Іван	421	250.00
Малиса Стефан	69	225.90
Гереґа Микола	136	31.11
Велей Павло	432	500.00
Гунька Тома	91	906.09
Демян Федор	345	500.00
Булоний Петро	364	190.00
Атаманець Василь	64	200.00
Гарматюк Антін	374	137.54
Топій Іван	102	700.00
Виблюк Василь	42	239.30
Левицька Меланя	25	200.00
Ґурняк Михайло	155	700.00
Соловчук Матвій	206	359.49
Марак Анна	169	252.26
Вульсак Юрій	43	200.00
Кирик Г. Анна	112	300.00
Ганяк Микола	132	700.00
Захарко Іван	213	500.00
Пахолок Андрій	39	53.51
Яворський Григ.	204	300.00
Косців Іван	217	700.00
Зощак Михайло	213	80.15
Ґребович Василь	2	71.63
Крайник Стефан	105	50.00
Люта Анна	334	43.16
Скробач Василь	316	120.65
Попитак Катерина	96	140.00
Медвідь Василь	179	602.75
Томашевський Ол.	465	200.00
Гринюк Петро	59	428.14
Водруґ Василь	94	66.67
Бек Анна	63	100.00
Цюник Юлія	321	254.67
Липка Василь	241	458.68
Скульський Іван	252	400.00
Чедар Чалий	426	350.00
Каліш Іван	464	1582.58
Охотка Дмитро	192	300.00
Гук Юрій	270	238.40
Шумельда Стефан	446	500.00
Албрихт Конст.	206	200.00
Титар Володимир	385	2000.00
Жоряк Іван	70	200.00
Комоніцький Пав.	441	200.00
Гунзек Олекса	217	200.00
Власенко Максим	347	250.00
Рура Іван	207	200.00
Пелех Іван	473	590.50
Чемний Олекса	428	500.00
Павлишин Мик.	370	200.00
Граб Юрій	375	500.00
Муневич Антін	375	250.00
Сміт Ґеня	20	66.67
Бобенчик Василь	342	108.33
Вітошинський Вас.	220	250.00
Бадан Катерина	159	200.00
Гнатуш Теодор	122	250.00
Олексяк Осип	277	250.00
Голинський Юліян	432	200.00
Демченко Анна	432	250.00
Майстрів Ілля	147	599.60
Ґресько Михайло	91	246.77
Пилат Констант.	234	700.00
Дмитришин Олекс.	373	500.00
Козар Іван	351	271.63
Кухарський Іван	5	300.00
Шіляк Василь	323	250.00
Пилипчук Мих.	427	500.00
Войценко Микола	374	185.97
Радавез Теодор	441	500.00
Войтіхівський Ст.	432	370.00
Войтіхівський Ст.	432	500.00
Фусук Микола	392	550.00
Юрчишин Петро	427	500.00
Кузь Юрій	441	500.00
Грабар Яків	369	800.00
Попп Василь	379	1,000.00
Діхтяр Галина	170	500.00
Павлюс Михайло	219	400.00

Ім'я і прізвище:	Відділ:	Сума:
Шиян Марко	221	500.00
Наґадлина Павло	193	1,000.00
Коник Степан	381	66.68
Валеґа Марія	290	500.00
Швець Василь	243	250.00
Свет Петро	9	500.00
Винарчик Михайло	335	250.00
Козушко Михайло	106	250.00
Ковальчук Петро	379	100.00
Домітришин Дмит.	327	300.00
Ґрібович Марія	2	83.34
Пайташ Іван	461	300.00
Павлів Остап	46	250.00
Дружінська Марія	161	500.00
Тинів Іван	375	350.00
Козмовський Іван	29	500.00
Плекан Микола	436	1,000.00
Дух Анастазія	437	250.00
Шупка Марія	272	250.00
Тиньо Іван	242	1,000.00
Дрваль Анна	170	234.00
Спожарський Мих.	42	300.00
Калина Василь	23	500.00
Луцьків Семен	287	300.00
Лещук Йосиф	432	375.00
Кордонова Анна	420	333.34
Кулич Йосиф	143	500.00
Вугай Стефан	94	500.00
Ім'я і прізвище:	Відділ:	Сума:
Шемердяк Володис.	222	500.00
Лісний Микола	349	150.00
Язвінський Мих.	29	375.00
Чорній Григорій	57	250.00
Кравець Ігнатій	166	333.34
Медвідь Іван	61	500.00
Бурббела Йосиф	370	350.00
Махній Олекса	427	500.00
Козяк Павлина	134	1,000.00
Повзун Стефан	460	500.00
Вовк Василь	427	500.00

Разом	$ 79,779.53
Відсотки	39,700.08
Сирітський фонд з кінцем 31. грудня 1957 р. остається	$118,979.61

В сирітськім фонді є депозитовані всі гроші з посмертного фонду, що належаться як бенефіти для дітей і осіб правно некомпетентних до відібрання тих же, але які впродовж трьох місяців від дня припадаючої виплати не настановили, занедбали настановити, або не хотіли настановити опікунів до відібрання бенефітів, до яких вони управнені.

Посмертну запомогу з сирітського фонду виплачується спадкоємцеві повнолітньому, котрий докаже метрикою уродження, або іншим правним документом, свій повний вік. Всі повнолітні спадкоємці повинні полагоджувати свої справи за посередництвом відділів У. Н. Союзу.

Для всіх спадкоємців, що мешкають у Злучених Державах і Канаді, організація виплачує 2% на рік.

Зіркою (*) означені відділи, це є відділи Згоди Братств.

Закінчення

Так виглядає касовий звіт Українського Народного Союзу, такий є фінансовий стан нашої великої організації. Правда, звіт цей довгий і на перший погляд міг би видаватись скомплікованим. Проте, це тільки так могло б здаватись, бо немає нічого простішого і, рівночасно, нічого вимовнішого, як зіставлення цифер, хоч би і як ці зіставлення були довгі а цифри великі. Цифри бо — це факти! У „мову цифер" сьогодні вбрано суть і рух космосу. Там, де є цифри, там немає фантазії, а подані в цьому звіті цифри можуть послужити рівночасно і безспірним, бо фактичним арґументом

„Сорок літ я трудився для нього!" — міг би повторити за Мойсеєм головний касир Роман Слободян, бо саме ця Конвенція є й 40-літнім ювілеєм його труду і праці для Українського Народу на пості головного урядовця Українського Народного Союзу. Вже 11-ий раз бере він участь в конвенції, як головний урядовець і 10-ий раз, як член Головного Екзекутивного Комітету. Крім відповідальних (понад 20 мільйонів долярів!) обов'язків головного касира УНСоюзу, п. Р. Слободян має незлічимий реєстр своєї провідної участи в усіх ділянках життя Американської України, піонером-співтворцем якої він є. Що свою характеризує його активність в своїй громаді в Елизабет, Контрольної Комісії ЗУАДКомітету, а подана тут фотографія характеризують його активність в своїй громаді в Елизабет, Н. Дж., та в своєму стейті. На фотознимці видно, як п. Р. Слободян (сидить перший зліва) репрезентує свою громаду при врочистому акті підпису проклямації Дня Української Незалежности посадником міста Стівеном П. Берчиком (сидить посередині) в 1958 р. Стоїть (четверта зліва) на цій фотографії і делеґатка на цю конвенцію п-ні Марія Процак.

для всієї великанської праці, що її виконує наша організація для добра своїх членів і свого народу.

На закінчення цього багато-циферного звіту дозволю собі ще на кілька завваг на тему завжди актуальних у нас фінансових проблем.

В Ню Йорк Таймс-і з березня 1958 року, була зроблена заява одної великої фірми, яка кожного року інвестує сотні мільйонів долярів, що „Інвестиції, це радше наука про можливості, як певності. Тому саме й найкраща адміністрація чи екзекутива може робити помилки. Правда після якогось часу управа, що має більший досвід, робить багато більше добрих рішень, ніж злих. Добра адміністрація є наріжним каменем успішних інвестицій".

За минулих чотири роки Екзекутивний Комітет заінвестував біля п'ять мільйонів долярів майна в морґеджах і бондах, добираючи такі бонди, що мають відповідну оцінку та дозволені установами й законами стейту Ню Джерзі, що управильнюють інвестиції організацій життєвих забезпечень, щадничих банків і тростових фондів. Всі інвестиції в морґеджах і бондах є доброї якости і приносять передбачений прибуток.

Майно УНС має точно визначене законами статутове призначення і є під постійною і стислою контролею закону. Кожного року висилаємо до всіх асекураційних департаментів стейтів і провінцій великий на 34 сторінки більшого книжкового формату звіт табелю. Крім цього, стейтова контроля стейту Ню Джерзі не тільки має кожного року цей звіт, але також точно перевірює та контролює майно і господарку організації.

Очевидно, що ці, як і всі інші закони Республіки, що має „владу народу, через нарід і для народу", подумані та схвалені в найкращому інтересі того ж народу, в нашому випадку в інтересі тих понад сім десятків тисяч членів УНСоюзу, що є єдиними власниками і господарями сьогодні вже двадцять з половиною мільйонового майна. Правда, закони можуть бути поліпшувані і вони поліпшуються, також з активною участю в цьому нашої організації. Тим не менше, ми зобов'язані респектувати кожночасні закони, бо вони є наші і в нашому інтересі.

Підреслюю це в звіті, бо це є базою того, що можна б назвати фінансовою політикою УНСоюзу, керівними засадами і напрямними якої є:

1. Відповідними інвестиціями та льокатами забезпечити майно УНСоюзу від будь-яких коньюктуральних потрясень і втрат;

2. Відповідною господаркою подбати, щоб інвестиції давали максимальні прибутки і тим самим приносили найбільші користи власникові того майна, членам УНСоюзу.

Ці засади не є нашим відкриттям, бо їх можна вичитати вже в біблійній притчі про таланти. Ми були б злими господарями, якщоб ці наші таланти-мільйони закопували в банку і в той спосіб захороняли їх перед евентуальною втратою, але ми були б також негідні тих талантів, якщоб ми їх не старались побільшити дбайливою господаркою. Підкреслюю дбайливу господарку, яка включає і поміркований і оправданий риск, але в нашій господарській політиці волісмо вчитись радше на чужих, ніж на своїх власних помилках.

Не можна в цьому звіті не заторкнути ще однієї завжди актуальної проблеми, без огляду на те, скільки разів ми її і не вияснювали б. Маю на думці справді „вічні" претенсії до каси УНСоюзу. Не тільки загал українського громадянства, але також і члени УНСоюзу відмовляються прийняти до відома, що всі фонди УНСоюзу, як і відсотки від інвестицій тих фондів мають своє призначення, точно означене законом. У звіті, наприклад, сказано, що $ 19,353,385,12, себто 95,78% належить до посмертних і резервових фондів, призначених на забезпеку тих виплат, що є на членських грамотах. Цих фондів, як і відсотків з них, не можна вжити на будь-яку іншу ціль. Те саме з іншими фондами, включно з конвенційним і народним. На кожну ціль ми можемо призначити і видати тільки таку суму, яку маємо до розпорядження у призначеному на неї фонді.

Вартість Союзового майна таким станом в жадному разі не тільки не зменшується, але в багатьох відношеннях ще і збільшується. По-перше, кожний член УНСоюзу має певність, що його важко запрацьованим грошем легкодушно не спекулюється і його легкодушно не розкидається. По-друге, кожний член може бути певний, що його гріш, переданий ним в довір'я УНСоюзові, принесе максимальний відсоток, що його можна здобути без риску втрати того гроша.

Дехто міг би сказати, що така ситуація зменшує вартість союзових мільйонів, як арґументу в загально-національних справах. Але і це не відповідає дійсності, бо хоч великим арґументом є зужиті гроші, то ще більшим є призбиране майно. УНСоюз виплатив досі титулом посмертних та всіляких інших запомог величезні мільйони долярів, але його вартість і значення оцінюється також і в загальногромадському масштабі в першу чергу тими мільйонами, що він їх має. Чим більше буде мати, тим більше і зможе давати.

Під цим кутом треба розглядати і цей звіт з фінансового стану та господарки УНСоюзу, як і виносити відповідні рішення на майбутнє, щоб принести ще більшу користь членам УНСоюзу і ще більшу славу народові, гордим ім'ям якого наша організація називається.

ПЕРШИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБОР НА СОЮЗІВЦІ був здійснений впродовж місяців липня і серпня цього ж року. На фотографіях (від ліва) видно: на першій — учасники хлоп'ячого табору в липні, зі своєю провідницею п-нею Апольонією Кииш та своїми опікунами. На другій знімці — учасниці дівочого табору. На третій знімці — купіль таборовиків у спеціяльно для табору збудованому басейні, а на останній знімці — забава на прекрасній таборовій площі. Влаштування дитячого табору на Союзівці було новим великим досягненням УНСоюзу в конвенційному році.

Головний касир, п. Роман Слободян додатково вказав на те, що перед зіставленням цього звіту, в УНСоюзі переведено державну контролю, яка коштувала УНСоюз понад три з половиною тисячі долярів. Ця державна контроля у своєму звіті ствердила, що урядовці канцелярії УНСоюзу гармонійно співпрацювали з урядовцями державної контролі й доставили всі бажані документи. Державна контроля знайшла все у найкращому порядку.

Пан Роман Слободян ствердив, що УНоюз має понад чотири з половиною мільйони долярів резерв більше, як того вимагають асекураційні закони, отже фінансове положення УНСоюзу стоїть дуже добре. Підкреслив він, що члени УНСоюзу повинні завжди бути свідомі того, що майно УНСоюзу, це їхнє майно, бо це вони його зложили. Пан Слободян вказав на факти, що в останніх чотирьох роках виплачено посмертного на суму 1,600,934.48 долярів, в тому ж часі виплачено дивіденди на суму 503,299.59 долярів, а за час існування УНСоюзу до дня 31 травня 1958 дивіденд виплачено на суму 2,065,484.44 долярів. За час свого урядування від 1921 р. п. Роман Слободян виплатив кругло 11,000 посмертних запомог.

Переходячи до справ „Союзівки", п. Слободян ствердив, що покищо „Союзівка" фінансово себе не виплачувала. Наприклад, УНСоюз мусить мати дуже високе забезпечення проти всяких випадків, бо УНСоюз має гроші і коли б комусь трапилося щось на „Союзівці", то він міг би судити УНСоюз на великі гроші. Це тільки один випадок, який вказує на наші високі кошти „Союзівки". Говорячи про інвестиції, які зіставлені в таблиці надрукованого звіту, п. Р. Слободян підкреслив, що УНСоюз не інвестує грошей у акції (стакс), за коливанням цін яких на біржах треба було б постійно слідкувати, а не раз і наразити інвестовані гроші на втрату. натомість інвестовано у вартісних позичкових паперах (бондах) майже 17 мільйонів долярів.

Якщо йде про уділювання гіпотечних позик, то УНСоюз підходить до справи також із великою обережністю. УНСоюз мав досить гіркий досвід у 1930-их роках, коли був змушений перебирати реальності під несплаченою гіпотекою. Все ж, на думку п. Р. Слободяна, УНСоюз повинен уділяти більше гіпотечних позичок для своїх членів у ЗДА, бо коли мова про Канаду, то УНСоюз зобов'язаний купувати там бонди на запоруку грамот канадійських членів.

Головний касир закінчив свій звіт висловом сумніву, чи росте якась інша асекураційна організація, включно з найбільшими асекураційними спілками, в такій пропорції, як УНСоюз, підкреслюючи, що впродовж останніх чотирьох місяців майно УНСоюзу зросло на 602,000 долярів. Майбутнє УНСоюзу запевнене, тому закликав організувати ще більше членів, зокрема, з-поміж молоді, в ряди УНСоюзу.

Подякувавши Головному касирові за звіт, п. Йосип Лисогір покликав до слова заступника головного предсідника Української Народної Помочі, адв. Івана Демера, який зложив привіт 24-ій Конвенції УНСоюзу від головного предсідника Української Народної Помочі, п. Василя Шабатури, від себе особисто та від усього членства УНПомочі. Побажаннями якнайкращих успіхів у нарадах на добро Українського Народного Союзу та української справи взагалі закінчив п. Демер своє коротке привітальне слово.

В год. 1-ій по полудні, Предсідник Конвенції проголосив обідову перерву до 2-ої години по полудні.

ЧЕТВЕРТА СЕСІЯ

Вівторок, 27-го травня по полудні

Четверту сесію 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, у вівторок, дня 27 травня 1958, о год. 2:30 по полудні.

Предсідник Конвенції п. Йосип Лисогір завважив, що вже кілька делеґатів звертало йому увагу на факт, що тут, під час Конвенції, поширюється публікацію „Щоденні Конвенційні Вісті". Предсідник ствердив, що ця публікація не є офіційним органом Конвенції та що Президія Конвенції не має з нею нічого спільного.

З черги делеґат 94-го Відділу п. Володимир Борискевич-Бойд зголосив, що на залі нарад поширено образливу та клеветливу летючку проти п. Івана Іванчука, дотеперішнього головного контролера УНСоюзу, а на цій Конвенції кандидата на головного секретаря, і запротестував проти такого способу ведення виборчої кампанії, тим більше, що летючку підписано анонімово „Союзовці".

Для перевірки участи делеґатів у нарадах, Предсідник викликав імена делеґатів таких Відділів: чч. 9, 25, 38, 147, 194, 341 та 384. Усі пробні виклики виявилися приявними на залі нарад.

Відтак приступлено до продовжування звітування головних урядовців УНСоюзу і Предсідник попросив до звіту голову Головної Контрольної Комісії, д-ра Володимира Галана.

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У.Н.СОЮЗУ

Головна Контрольна Комісія під час останньої передконвенційної перевірки діловодства, майна і організаційного стану УНСоюзу. Від ліва: інж. Вол. Коссар з Вінніпеґу, Канада; Іван В. Іванчук з Дітройту, секретар Комісії; д-р Вол. Ґалан з Филаделфії, голова Комісії; інж. Ст. Куропась з Шикаґа, заст. голови Комісії та П. Кучма з Ню Йорку.

Головна Контрольна Комісія У.Н.Союзу, обрана на 23-ій Конвенції у Вашинґтоні, Д. К., уконституувалася дня 21. травня 1955.

Д-р Володимир Галан, предсідник; інж. Степан Куропась, заст. предсідника; Іван В. Іванчук, секретар; Петро Кучма та інж. Володимир Коссар, члени Комісії. За час 4-літньої діяльности, Контрольна Комісія переводила раз в рік контролю майна, діловодства і організаційної праці У.Н.Союзу, складала звідомлення з тих контроль на Річних Зборах Головного Уряду та поміщувала свої звідомлення у „Свободі".

Останню контролю за 1957 рік і сумаричну передконвенційну перевірку для 24-ої Конвенції переведено від 14. до 19. квітня 1958 в Джерзі Ситі.

На підставі вислідів тієї контролі виготовлено сумаричне звідомлення для Конвенції, що охоплює останню каденцію років 1954—1957, і представляється ось так:

ЗВІДОМЛЕННЯ З КОНТРОЛІ РЕКОРДОВОГО ВІДДІЛУ У.Н.СОЮЗУ.

Рекорди Рекордового Відділу виказують, що рух членства в У.Н.Союзі за час останніх 4 років був наступний:
З кінцем 1953 р. було ст. членів 49.807, дітей 20,414, разом 70,221

У 1954 р. убуло ст. членів 286, прибуло дітей 538, разом 252
У 1955 р. убуло ст. членів 29, прибуло дітей 559, разом 530
У 1956 р. убуло ст. членів 159, прибуло дітей 338, разом 179
У 1957 р. прибуло ст. членів 291, прибуло дітей 965, разом 1,256

З кінцем 1957 р. є: ст. членів 49,624, дітей 22,814, разом 72,438

Активних членів в У.Н.Союзі є з кінцем 1957 р. 72,438, а неактивних 3,548, тобто разом усіх членів 75,986.

З цього виходить, що на протязі останніх 4 років У.Н.Союз зменшився на 183 повнолітніх членів, та збільшився на 2,217 дітей. Разом У.Н.Союз збільшився на 2,034 членів, коли брати до уваги, що з кінцем 1953 р. У.Н.Союз налічував 70,221 членів, а з кінцем 1957 р. число членів становить 72,438.

У.Н.Союз нараховує 495 відділів, в тому 48 відділів у Канаді. Ці відділи є розміщені в ось таких стейтах (провінціях), та в ось таких кількостях:

Арізона	1	Ню Йорк	79
Каліфорнія	2	Норт Дакота	1
Колорадо	1	Оґайо	28
Конектикат	20	Ореґон	1
Делавер	2	Пенсилвенія	151
Дистрикт оф Коломбія	1	Ровд Айленд	7
Флорида	1	Вашинґтон	1
Иллиной	33	Вест Вірджінія	4
Індіяна	6	Висконсин	3
Кензас	2	Вайомінґ	1
Мериленд	7	Алберта, Канада	2
Месечюзетс	13	Брітіш Коломбія, Канада	2
Мішіґен	12	Манітоба, Канада	3
Міннесота	4	Онтеріо, Канада	29
Мізурі	5	Квібек, Канада	8
Небраска	2	Саскачеван, Канада	4
Ню Гемпшір	1		
Ню Джерзі	58	Разом відділів	495

Число членів в поодиноких клясах забезпечення та суми їх забезпечення:

Департамент Дорослих:

У давньому роді забезпечення	175	членів	на $ 148.500
У забезпеченні до 70 року життя	609	„	на 434.500
У забезпеченні на 20 „пеймент лайф"	16.202	„	на 12,269.000
У забезпеченні на 20 „ендавмент"	11,379	„	на 8,169.500
У забезпеченні на ціле життя для нових членів	11,530	„	на 8,138,978
У забезпеченні на ціле життя для давніх членів	8,875	„	на 7,522.200
У забезпеченні „P-65"	329	„	на 270,000
У забезпеченні „E-65"	525	„	на 515,500
У Деп. Дорослих є разом забезпеч.	49,624	членів	на $37,468.178

Молодечий Департамент:

У першій клясі до 18 року життя	2,528	дітей	на $ 1,264.000
У другій клясі до 70 року життя	541	„	на 197.429
У третій клясі до 16 року, „ендавмент"	729	„	на 72,900
У клясах P-20 „пеймент лайф"	7,371	„	на 5,034,000
У клясі E-20 „ендавмент"	8,561	„	на 5,504,250
У клясі E-18 „вивінувальне"	3,008	„	на 2,240,000
У клясі P-65	23	„	на 18,500
У клясі E-65	53	„	на 31,000
У Мол. Департаменті є разом забезп.	22,814	дітей	на $14,362,079
Усіх членів в У.Н.С. є разом забезп.	72,438		на $51,830,257

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО КАСИРА У. Н. СОЮЗУ (СТАРШИХ ЧЛЕНІВ)

ПРИХІД:		РОЗХІД:	
Рік 1954	$3,704,676.36	Рік 1954	$3,707,470.57
„ 1955	2,676,074.43	„ 1955	2,630,274.94
„ 1956	2,544,677.71	„ 1956	2,599,616.63
„ 1957	2,767,449.92	„ 1957	2,766,889.53
Разом	$11,692,878.42	Разом	$11,704,251.67

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем 31. грудня 1953 р. осталася	$ 277,022.05
Прихід за чотири роки (1954—1957)	11,692,878.42
Разом	$11,969,900.47
Розхід за чотири роки (1954—1957)	11,704,251.67
Готівка з кінцем 31. грудня 1957 р. остається	$ 265,648.80

БАЛАНС

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 265,648.80	Посмертний фонд нових родів обезпечення	$15,895,326.06
Морґеджі	1,832,662.05	Адміністрац. фонд	143,749.06
		Конвенційний фонд	96,728.57
Бонди	14,101,636.57	Запомоговий фонд	273,390.29
		Народний фонд	6,610.59
Позики членам	285,816.77	Посмертний фонд старого роду обезпечення	59,204.93
Реальності	254,712.30	Резервовий фонд	20,608.79
		Сирітський фонд	118,979.61
Друкарня	10,543.79	Фонд обезпеки інвестицій	131,112.34
		Фонд Захисту-Сиротинця	5,309.94
Разом	$16,751,020.28	Разом	$16,751,020.23

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Майно ст. членів з кінцем 31. грудня 1957 р. остає	$16,751,020.28
Майно ст. членів з кінцем 31. грудня 1953 р. було	13,220,544.30
Чистий приріст майна старших членів за чотири роки (1954—1957)	$ 3,530,475.98

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.

ПРИХІД:		РОЗХІД:	
Рік 1954	$ 721,715.36	Рік 1954	$ 703,760.82
„ 1955	516,343.25	„ 1955	506,442.70
„ 1956	582,865.67	„ 1956	588,726.42
„ 1957	646,869.05	„ 1957	642,976.52
Разом	$2,467,793.33	Разом	$2,441,906.46

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем 31. грудня 1953 р. була	$ 39,473.35
Прихід за чотири роки (1954—1957)	2,467,793.33
Разом	$2,507,266.68
Розхід за чотири роки (1954—1957)	2,441,906.46
Готівка з кінцем 31. грудня 1957 року остається	$ 65,360.22

БАЛАНС

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 65,360.22	Посмертний фонд	$3,378,245.34
Морґеджі	521,776.87	Адміністрац. фонд	75,791.47
Бонди	2,843,511.09		
Позики членам	23,388.63		
Разом	$3,454,036.81	Разом	$3,454,036.81

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Майно Молодечого Департаменту УНС з кінцем 31. грудня 1957 року	$3,454,036.81
Майно Молодечого Департаменту УНС з кінцем 31. грудня 1953 року був	2,037,833.34
Приріст майна Молодечого Департаменту УНС за чотири роки (1954—1957)	$1,416,203.47

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ МАЙНА

Майно старших членів з кінцем 31. грудня 1957 р.	$16,751,020.28
Майно Молод. Департ. з кінцем 31. грудня 1957 р.	3,454,036.81
Разом	$20,205,057.09
Майно старших членів і Молодечого Департаменту з кінцем 31.. грудня 1953 р. було	15,258,377.64
Зо чотири роки (1954—1957) збільшено майно УНС	$ 4,946,679.45

ЗАГАЛЬНЕ МАЙНО УНСОЮЗУ Є РОЗМІЩЕНЕ В ТАКИЙ СПОСІБ:

Готівка	$ 331,009.02	1.64%
Морґеджі	2,354,438.92	11.65%
Бонди	16,935,147.66	83.82%
Стаки	10,000.00	0.05%
Позики членам	309,205.40	1.53%
Реальності в Кергонксон, Н. Й.	202,162.30	1.00%
Дім УНС в Джерзі Ситі, Н. Дж.	52,550.00	0.26%
Друкарня	10,543.79	0.05%
Разом	$20,205,057.09	100%

Готівка:

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в таких банках:

Bankers Trust Co., New York, N. Y.	$ 31,518.46
Commercial Trust Co., Jersey City, N. J.	93,873.09
Ellenville National Bank, Ellenvile, N. Y.	10,918.57
First National Bank, Jersey City, N. J.	16,150.21
Guaranty Trust Co., New York, N. Y.	58,307.63
Hudson County National Bank, Jersey City, N. J.	20,467.63
Irving Trust Co., New York, N. Y.	48,224.06
Kerhonkson National Bank, Kerhonkson, N. Y.	6,369.46
Royal Bank of Canada, Toronto, Ont.	27,846.64
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	10,338.98
Ukrainian Savigs Co., Cleveland, Ohio	6,993.39
Разом	$331,009.02

Морґеджі:

З кінцем 31. грудня 1957 р. є інвест. в морґеджах	$2,354,438.92
а то морґеджі Федеральної Мешк. Адм. (FHA)	5,089.70
і морґеджі звичайні	2,349,349.22

Інвестиції в бондах:

Бонди З'єдин. Держав (державні)	$1,164,250.00		
Бонди Канад. (державні)	326,640.77	$ 1,490,890.77	8.80%
Бонди стейтів З'єд. Держав	431,124.63		
Бонди провінцій Канади	1,052,531.71	1,483,656.34	8.76%
Бонди муніципальні З. Д.	1,255,928.66		
Бонди муніципальні Канад.	248,414.73	1,504,343.39	8.88%
Бонди заліз. компаній З. Д.	1,230,509.78	1,230,509.78	7.26%
Бонди публ. вжиточности	11,052,149.65	11,052,149.65	65.22%
Бонди індустріяльні З. Дер.	75,596.25		
Бонди індустріяльні Канад.	98,001.48	173,597.73	1,02%
Стаки Укр. Банку „Тризуб" в Шикаґо, Ілл.	10,000.00	10,000.00	0.06%
Разом	$16,945,147.66	$16,945,147.66	100.00%

Усі бонди знаходяться під опікою Комершел Трост Ко., Джерзі Сити., Н. Дж.

Позики членам:

Грамоти членів УНСоюзу є обдовжені на суму $309,205.40.

Реальності:

В реальностях інвестовано суму $254,712.30. Всіх реальностей є дві: Дім УНСоюзу під числом 81-83 Гренд вул. в Джерзі Ситі, Н. Дж., обдовжений до суми $52,550.00, і реальності в Кергонксон, Н. Й., обдовжені сумою $202,162.30.

Друкарня:

Машини в друкарні УНСоюзу обдовжені сумою $10,543.79.

ЗІСТАВЛЕННЯ БАЛАНСУ І АКТИВ.

Баланс старших членів і молодечого департаменту		$20,205,057.09
Активи не втягнені до загального майна:		
Відсотки платні на морґеджах в 1958 р.	$ 10,849.17	
Відсотки платні на бондах в 1958 р.	150,167.39	
Відсотки платні від позичок на членських грамотах в 1958 р.	6,220.65	
Залеглі місячні вкладки з відділів	5,241.59	
Разом не втягнені активи		172,478.80
Разом усі фонди і не втягнені активи		$20,377,535.89
Не признані активи:		
Менше машини в друкарні УНСоюзу		10,543.79
Майно УНСоюзу разом з признаними активами		$20,366,992.10

Залеглі місячні вкладки відділів УНСоюзу, які мали бути заплачені в грудні 1957 року, а не були, виносять суму $5,426.43.

Відділ	Сума	Відділ	Сума
12	$ 354.20	404	$ 101.44
35	172.65	415	18.05
44	101.53	418	77.29
82	55.48	425	20.46
110	17.51	439	804.23
114	768.65	440	7.15
115	32.06	442	126.19
183	362.94	443	51.47
186	67.07	444	358.38
203	217.74	459	68.43
233	407.01	463	17.16
272	226.26	480	38.55
328	235.24	500	147.13
329	33.06	502	413.84
359	46.00		
376	79.26	Разом	$5,426.43

Менше вкладки, вплачені до адміністраційних фондів	184.84
Сума місячних вкладок до зарекордовання до признаних актив	$5,241.59

ЗАМІТКА: Контрольна Комісія ствержує, що залеглі вкладки відділів УНСоюзу, які мали бути заплачені в грудні 1957 року, були вирівнані в місяцях січні, лютім і березні 1958 року.

НЕВИПЛАЧЕНІ ПОСМЕРТНІ ЗАПОМОГИ Й ЕНДАВМЕНТ.

З кінцем 31. грудня 1957 року остається невиплачених 29 посмертних запомог на суму $14,698.91 і 71 виплатних ендавмент на суму $12,172.30. Посмертні запомоги не виплачено досі з браку відповідних документів, потрібних до виплат, а ендавмент не виплачено через брак членських грамот.

В загальній сумі майна УНСоюзу є втягнені 235 невиплачених сирітських частин разом з відсотками на суму $118,979.61.

ПРОЦЕНТОВО ПРИХОДИ З ІНВЕСТИЦІЙ ДО ВСІХ ФОНДІВ БУЛИ ТАКІ: 1954 року 3.01%, в 1955 році 3.04%, в 1956 році 3.09%, в 1957 році 3.23%. Пересічний відсоток від інвестицій до всіх фондів УНСоюзу був 3.09%.

СМЕРТНІСТЬ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ БУЛА ТАКА: В 1954 році 64.4%, в 1955 році 58.9%, в 1956 році 64.7% і в 1957 році 68.9%.

ОЦІНКА ЧЛЕНСЬКИХ ГРАМОТ БУЛА ТАКА: В 1954 році 127.2%, в 1955 році 127.0%, в 1956 році 126.9% і в 1957 році 126.3%.

Обчислення резерви і оцінку грамот зладжено на основі трьох відсотків від інвестицій УНСоюзу.

ЗВІТ З КОНТРОЛІ РЕАЛЬНОСТЕЙ В КЕРГОНКСОН, Н. Й.

Видатки на „Союзівці": пожива, робітники, податки, асекурація	$326,672.21
Направа і перебудова будинків і т. п.	97,165.01
Меблі і машинерія	37,779.89
Дороги і площі	25,309.76
Разом виплачено за чотири роки (1954—1957)	$486,926.87
Прихід за чотири роки (1954—1957)	404,832.49
Ужито з фонду Захисту Сиротинця і Спеціяльного фонду на забезпеку інвестицій	82,094.38
Разом	$486,926.87

Загальна сума є вже включена до фонду Захисту Сиротинця і Спеціяльного Фонду на забезпеку інвестицій і є зачислена в загальному майні УНСоюзу.

ЗВІТ З КОНТРОЛІ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ".

Прихід:		Розхід:	
В 1954 році	$214,047.89	В 1954 році	$208,846.52
В 1955 році	200,921.79	В 1955 році	206,085.48
В 1956 році	215,205.35	В 1956 році	213,997.60
В 1957 році	221,958.35	В 1957 році	223,546.26
Разом	$852,133.38	Разом	$852,475.86

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем 31. грудня 1953 року осталася	$ 3,150.88
Прихід за чотири роки (1954—1957)	852,133.38
Разом	$855,284.26
Розхід за чотири роки (1954—1957)	852,475.86
Готівка з кінцем 31. грудня 1957 року остається	$ 2,808.40

Загальна сума є вже включена до адміністраційного фонду і є зачислена в загальному майні УНСоюзу.

Двох членів екзекутиви і робітники зайняті в канцелярії УНСоюзу і в адміністрації „Свободи" є бондовані кожний по $25,000, крім головного касира, що є бондований на суму $75,000. Бонди є в руках Головної Контрольної Комісії.

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ МАЙНА ЗА ЧОТИРИ РОКИ.

Майно У. Н. Союзу з початком 1 січня 1954 р. було	$15,258,377.64
Прихід за чотири роки	11,270,850.70
Разом	$26,529,228.34
Розхід за чотири роки	6,324,171.25
Майно У. Н. Союзу остає	$20,205,057.09
Майно старших членів і мол. деп. з кінцем 31 грудня 1957 р. остає	$20,205,057.09
Майно старших членів і мол. деп. з кінцем 31 грудня 1953 р. було	15,258,377.64
Приріст майна за чотири роки	$4,946,679.45

Перевіряючи майно та діловодство УНСоюзу за останніх чотири роки, Головна Контрольна Комісія предкладає Хвальній Конвенції наступні ствердження:

Праця Екзекутиви й Головного Уряду

Праця Екзекутиви та цілого Головного Уряду велася скоординовано, в якнайкращій співпраці. Після кожної контролі відбувалися спільні наради Головної Контрольної Комісії з Головним Екзекутивним Комітетом, на яких обговорювано всю діяльність Українського Народного Союзу. В цих нарадах — як і під час проводжування контролі — ми мали повну співпрацю і головних урядовців і службовців усього канцелярійного апарату. Найкращим доказом загальної і постійної кооперації в діяльності як Головного Уряду, так і всіх наших Відділів — це факт, що до Контрольної Комісії не надійшло ні одно зажалення, що його треба було б вирішувати на окремих засіданнях. Ми переконані, що цей факт тісної співпраці Головного Уряду та всіх Відділів і ставлення ними загальних громадських інтересів понад особисті та місцеві справи давали і дають нашій організації і в ЗДА і в Канаді могутню демократичну громадську силу.

Праця „Свободи", „Українського Тижневика" (Юкрейнісн Віклі") та „Веселки"

Без ніякого сумніву до загальної гармонійної праці УНСоюзу причинився у великій мірі офіційний орган нашого Союзу „Свобода" із „Трибуною УНСоюзу", „Українським Тижневиком" (Віклі), „Веселкою" та іншими додатками. „Свобода" і взагалі згадані вище видання є сьогодні найбільшим нашим культурним здобутком, який кожного дня ширить правду й інформацію не тільки про нашу організацію, але й про український народ, його політичні, господарські і культурні змагання, про українську культуру і побут і виховує в національному дусі ціле молоде покоління у ЗДА, в Канаді та інших країнах.

„Свобода" — це сьогодні одинока самостійна українська щоденна газета, базована на соборницькому демократичному світогляді, а наші англомовні книжки про Україну — це одно із найвидатніших досягнень українців у вільному світі. Кожен член УНС гордий сьогодні на успіхи і досягнення нашого органу „Свобода" й інших її видань, але фінансова перевірка виказує, що продовжування видавничої діяльности „Свободи" і необхідність їх дальшої розбудови та поширення вимагають від нас, членів Союзу, деякої фінансової допомоги, реалізацію якої повинна взяти під свою увагу Світла Конвенція.

Дім УНСоюзу

Зараз при першій перевірці в травні 1955 р. Головна Контрольна Комісія завважила, — поминаючи кавіть престижові огляди, що теперішні приміщення бюр і канцелярії Головного Уряду, як також і Редакції та Адміністрації „Свободи" вже замалі, невистачальні для відповідного виконування завдань нашої організації. Тому вже на перших спільних зборах з Екзекутивою вирішено, щоб справу набуття нового приміщення поставити як одну з перших завваг і рекомендацій Конвенції і тому теж ця справа прийде на вирішення Високошановних Делеґаток і Делеґатів.

Інвестиції

а. Морґеджі. — За останніх 4 роки зросли морґеджі уділювані УНСоюзом на $1,832,662.05, що мало вже свій вплив на наші зиски, які з 3.1% в 1954 році зросли на 3.23% в 1957 р. Контрольна Комісія доручувала і доручує вести обережне інвестування в морґеджі, бо хоч воно зв'язує членів з організацією, але з уваги на велику територію в адмініструванні, Екзекутива мусить мати вільну руку у встановлюванні правил для уділювання морґеджів.

б. Бонди. — Інвестиції УНСоюзу в цінних паперах, головно в бондах, є добрі і ведені вони з господарського погляду правильно. На основі запевнення збоку банків, бонди є сьогодні кращі і безпечніші від інших цінних паперів.

Союзівка

Велику частину наших інвестицій вкладено в реальності на Союзівці. Адміністрація, зокрема культурний провід Союзівки, вже дали нам великі моральні успіхи і досягнення, особливо ж з огляду на відбування курсів українознавства для молоді, як і на можливість ведення в цьому році осель для дітей, а в майбутньому також евентуально дому для старців. Союзівка, розбудовуючись, стає поволі літнім суспільним центром для нашої іміґрації.

Тому Головна Контрольна Комісія заступала і заступає далі думку про потребу поширення і розбудови цього „клаптика України на американській землі".

Членство — і Канада

Головною основою кожної організації є прибування нового членства. Для УНСоюзу є в цьому відношенні ще великі можливості. Зокрема, Канада — де за останні роки приєднано поважне число членів — має для УНСоюзу велике значення та великі можливості для організування нових членів. Тому Головна Контрольна Комісія вважає за конечне, щоб Екзекутива поробила дальші заходи для поширення організаційної праці в ЗДА і, зокрема, для інтенсивнішої праці на терені Канади.

Участь в громадському житті

Головна Контрольна Комісія ствержує, що головні урядовці, урядовці Відділів та члени УНС вели перед у громадській праці по всіх громадах, і тим піднесли престиж нашої організації не тільки в ЗДА, але в цілому вільному світі. Без участи УНС праця УККА чи ЗУАДК та багатьох інших наших організацій далеко не мала б такого результату і ефекту, як їх має тепер. Цю працю треба продовжувати з виразним зазначенням участи УНС.

Вотум довір'я

Беручи під увагу — що діловодство та майно УНСоюзу є в накращому порядку — та

зогляду на те, що праця Головного Уряду УНСоюзу піднесла престиж нашої організації до найбільшої висоти, Головна Контрольна Комісія ставить внесення на уділення абсолюторії Головному Урядові через аклямацію.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У. Н. СОЮЗУ:

Д-р Володимир Ґалан, предсідник
Інж. Степан Куропась, заст. предс. **Іван В. Іванчук**, секретар
Петро Кучма та інж. Володимир Коссар, члени.

До цього звіту д-р В. Ґалан додав, що цьогорічний звіт Контрольної Комісії Українського Народного Союзу, виготовлений для 24-ої Конвенції, має чотири питомі властивості, а саме:

1. Це найкоротший звіт, який колинебудь виготовила Контрольна Комісія УНС.

2. Цей звіт обіймає найбільше число членів, бо 72,438 членів і найбільшу суму, бо сума забезпечення цих членів виносить 52 мільйони долярів, як також і найбільше майно, яке колинебудь мав УНСоюз, а саме:

департамент старших	16,751,020.28 дол.
департамент молоді	3,454,036.81 дол.
разом	20,205,057.09 дол.

(Смертність членів зросла, а валютація (оцінка грамот), обчислена на 3% від інвестиції, виносить тепер 126.3%; приходи від інвестицій зросли до 3.23, коли в 1954 році були лише 3.01).

3. Цей звітний період — це найбільш успішний час громадської і культурної праці УНСоюзу у вигляді наших видань „Свободи", „Юкрейнісн Віклі", „Веселки", англомовних видань, які ширять правду про наші змагання. Видання „Свободи" не було дефіцитове і його рахунок додатній, а саме:

приходів було	855,284.26 дол.
розходів	852,475.86 дол.
прибуток	2,808.40 дол.

4. В цьому звітному часі сила і значення УНС зросли. Демократичні засади, на яких побудована ця наша установа, праця Головного Уряду, всіх відділових урядовців, усіх працівників і загалу наших членів поставили УНСоюз на найвищому дотепер щаблі і здобули йому передове місце не лише у нашій українській громаді, але теж в житті всього нашого народу.

Справді годі собі уявити, як виглядало б наше життя, чи могли б ми мати Український Конґресовий Комітет, чи теж Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, без активної участи в цих установах наших союзовців. Коли бачимо, що наше членство зросло і перейшло вже 72,000 членів та й показує дальший зріст з ціллю досягнути сотні тисяч, то це значить, що наша установа розвивається, і що вона має сильні моральні основи, щоб могти розвиватися. Це далі значить, що Управа УНС притримується тих основних напрямних, на яких збудовано наш Союз. Коли бачимо, що капітал УНСоюзу перейшов суму двадцять мільйонів долярів, і є вигляди, що сума капіталу буде зростати, то це знову означає, що господарка нашого Союзу здорова, правильна оцінка грамот. Одне лише лихо, якого не нам людськими силами відвернути, що члени старіються. Та так вже мусить бути. Треба лише апелювати до наших молодих членів, щоб вони дбали про приріст молодого доросту.

Коли бачимо, що останні чотири роки — це період найуспішнішої і громадської і культурної праці УНС і підкреслюємо вартість нашого друкованого слова, то тут треба знову підкреслити моральну вартість усіх наших видань від „Свободи" до „Веселки" і всіх періодичних видань. Наші видання на здорових моральних основах і тому між українською молоддю ми не маємо злочинности, яка так турбує всю американську опінію. Це велика заслуга Українського Народного Союзу, що має свої здорові видання, що організує для молоді не лише видання, як „Веселку", але організує літні табори, організує курси українознавства, де наша молодь дістає гідне моральне і національне виховання.

В останньому чотириріччі американська громада закінчила велике історичне діло, якого дотепер ще не знала. Закінчено переселення десятків тисяч українських еміґрантів. Наша переселенча установа, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, переселила кругло п'ятдесят тисяч українців з Европи із скитальських таборів до ЗДА. УНСоюз був від перших початків праці ЗУАДКомітету, від 1944 року, в акції ЗУАДК, преса УНС і „Свобода" і „Віклі" підтримували і підтримують всі акції ЗУАДКомітету. Що більше, всі Відділи УНС співділяли в акції поселення новоприбулих, допомагали влаштувати новоприбулих на цій землі і тим виконали ту справжню братську допомогову діяльність, що є у статуті УНС. Безумовно, не все у нас таке досконале, щоб ми сіли на лаврах і самі собі плескали. Ми маємо великі успіхи, але саме ці великі успіхи зобов'язують нас до ще більше посиленої праці. Перед нами нові завдання, і про це буде радити хвальна Конвенція.

Контрольна Комісія глибоко переконана, що кожний з делеґатів єповні свідомий тих великих завдань, які ще перед Українським Народним Союзом, і тому вірить, що наша Конвенція буде на високому діловому поземі.

Знайшовши діловодство УНС, як і майно в повному порядку, а також переконавшись, що праця Головного Уряду і всіх урядників і працівників в останньому чотириріччому періоді була на висоті і принесла зріст значення і престижу УНС, Контрольна Комісія ставить внесення на уділення абсолюторії для Головного Уряду через аклямацію.

Після цих слів, делеґати прийняли внесок д-ра В. Ґалана довготривалими оплесками.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА Д-РА ВОЛ. ҐАЛАНА

Після обрання мене головним контролером Українського Народного Союзу на 23 ій Конвенції, я виконував обов'язки голови Контрольної Комісії УНС, як також далі був діяльний як рядовий член Українського Народного Союзу, та виконував організаційну працю в окрузі міста Филаделфії, де я займаю пост голови Відділів УНС Филаделфійської округи.

В ділянці розгляду справ, які належать до головного контролера, не мав я багато зайняття. Не було майже зажалень від членів на нашу Управу. Була одна лише справа проф. Миколи Чубатого. Контрольна Комісія перевірила докладно цю справу і прихилилась однозгідно до становища Екзекутиви УНС, бо це становище було вповні відповідальне і гідне для затримання престижу УНСоюзу і „Свободи".

Як голова Контрольної Комісії, я брав участь у всіх засіданнях цієї Комісії і виконував репрезентативні й організаційні доручення. Я підписував усі звіти Українського Народного Союзу до стейтових урядів, як також брав участь у нарадах із стейтовими контролерами. Спільно з другими членами Контрольної Комісії, як і цілої Управи, старався мати на увазі те, щоб ім'я і добро Українського Народного Союзу займали належне місце в житті нашого громадянства та й щоб майно нашого Союзу зростало. Треба ствердити, що престиж Українського Народного Союзу є на висоті, а майно УНС перейшло двадцять мільйонів долярів і найкраще загосподарене. Ми теж пильно гляділи, щоб діяльність Українського Народного Союзу ішла по тому народному шляху, на якому на першому місці ставиться добро всього суспільства, щоб не зв'язувати діяльности Союзу з однією, чи іншою групою, але мати на увазі загальне добро всієї нашої громади. Свої думки я висловлював також у статтях, що їх друкувала „Свобода". Я теж являвся членом Культурно-Освітньої Комісії і дбав про те, щоб наш Союз теж у ділянці культури сказав своє слово.

На терені свойого замешкання і праці, я разом із головною радною панею Оленою Штогрин, а теж і місцевим організатором УНС, як і проводами окремих Відділів вів організаційну працю. Наша праця у Филаделфії мала повний успіх, бо у її висліді Филаделфія вийшла на перше місце в організуванні нових членів. Успіх нашої праці приписати треба тій ідеї, яка присвічує Українському Народному Союзові від початків його існування. Один із филаделфійських Відділів, який здобув першенство в організуванні нових членів, носить ім'я покійного редактора „Свободи" д-ра Луки Мишуги, і це доказ, що ідея, яку голосили давніші і теперішні діячі Українського Народного Союзу, живе і знаходить зрозуміння у громаді.

Український Народний Союз у Филаделфійській окрузі веде перед у громадській праці. Цілий ряд імпрез проведено нашими Відділами у Филаделфії, в Честері, Трентоні, Мілвіл, Бристолі і других осередках українського поселення. В цій праці беруть участь спільно і деякі члени, і тут роджена молода, і новоприбулі до ЗДА поселенці. Це ще один доказ, що ідея, яку пропаґує Український Народний Союз, справді народна і вона об'єднує всіх.

Усі організаційні справи ми полагоджували на Окружних зборах, на яких бували у нас представники Екзекутиви УНС, як бл. п. секретар Григор Герман, гол. предсідник Дмитро Галичин, заступник гол. предс. Михайло Пізнак, касир Роман Слободян, як і головний радний д-р Ярослав Падох.

Відділи Українського Народного Союзу виконали на терені Филаделфії теж велику громадську працю в ділянці переселення. У Филаделфії діє Централя Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, який в останніх роках перевів замітну переселенчу акцію. До Филаделфії прибуло понад півтори тисячі нових поселенців і в їх розміщенні були нам помічні Відділи УНС, а теж і окремі члени. Це були зразки тієї братньої помочі, яку постійно ведуть наші Відділи для добра громади не словом, але ділом. Теж і новоприбулі зрозуміли цю ідею братської допомоги і стали включатися у союзове життя. У Филаделфії маємо великі Відділи новоприбулих нових союзовців. Така співпраця братської допомогової установи УНС з харитативною ЗУАДК дала прегарні наслідки, зміцнила нашу моральну і теж членську силу. В цій акції треба згадати головну радну п. Олену Штогрин, секретаря п. Бакая, організатора п. Івана Скочиляса, Степана Слободяна, Івана Поритка, Романа Карбівника й інших з Филаделфії, а також пана Мілера з Честеру. Вони допомагали в акції прийняття новоприбулих і вони допомогли цим новоприбулим включитися у велику союзову родину. Сама акція ЗУАДКомітету дала поштовх для всіх Відділів Народного Союзу на нашому терені бути направду братськими організаціями в повному значенні того слова. На наших Зборах ми широко обговорювали справи нашої молоді, головно проблеми виховання молоді, преси для молоді („Свобода", „Віклі" і „Веселка"), як і всієї культурної та просвітної праці. Приділено увагу й літній оселі. Вся праця в Головному Уряді Українського Народного Союзу, як і на місці у Филаделфії була для мене втіхою і вдоволенням, бо це була праця для нашої великої Союзової Сім'ї. Свої визнання про значення Українського Народного Союзу я пропаґував у всій своїй громадській праці, популяризуючи ідею нашого Союзу в таких організаціях, як Об'-

З ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТИ ЗВІТОДАВЦЯ: Д-р Вол. Ґалан, крім відповідального посту голови Головної Контрольної Комісії УНС, виконує цілий ряд інших важливих громадських функцій та належить до найактивніших діячів Американської України. Він є президентом Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, головою Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці, членом Дирекційної Ради УКК та провідним членом багатьох інших товариств і установ. На фото: Д-р Вол. Ґалан, як голова филаделфійського Відділу УКК, в товаристві коммонвелтського судді Ґлісона та ген. Ол. Загродського, складає вінок перед історичним Дзвоном Свободи у Филаделфії для відзначення 40-річчя проголошення незалежности Української Держави в Києві.

сднання бувших Вояків Українців, в якому я є президентом, чи на терені УККА, як голова Філії УККА у Филаделфії і член Ради УККА.

Вірю, що Український Народний Союз, продовжуючи свою діяльність з таким систематичним поступом, дійде скоро до сотні тисяч членів, бо

1. УНС — це найбільша українська організація у вільному світі, з найсвідомішим членством і найкращою пресою („Свобода", „Віклі" і інші видання);

2. УНС — це найбагатша українська установа у вільному світі;

3. УНС і його членство свідомі великої відповідальности перед українським народом, і тому всіми силами, матеріяльними і духовими, стараються приспішити день визволення України.

д-р Володимир Галан

— o O o —

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІНЖ. СТ. КУРОПАСЯ

За минулих чотири роки я не мав великої праці на пості головного контролера УНСоюзу. Так є, що головні урядовці УНСоюзу, які не працюють в головній канцелярії, не мають годин праці, ані урядових годин. Вони виконують тільки принагідні окремі доручення головної канцелярії і поза цим їм у справах УНСоюзу залишає статут і головна канцелярія вільну руку робити так, аби було добре. Тих кілька доручень, що їх я мав упродовж останніх 4 роки, а саме: полагодити непорозуміння в 220-му Відділі УНСоюзу, чи виголосити промову з нагоди 50-ліття 106-го Відділу в Шикаґо, не можна назвати працею, ні програмою. Це справа кількох годин!

Головну працю для УНСоюзу, а у зв'язку з ним і працю для громади чи Американської України, повинен собі організувати і виконувати сам головний урядовець відповідно до своїх сил і здібностей. Він повинен, так би мовити, творити собі „власний варстат" союзової праці. В організації такого власного варстату союзової й народної праці у звітовому часі я уже великого труду не мав, бо від 30 років таку працю веду і варстат цей вже збудований давно. Звичайно, що останні чотири роки були лише додатком до того, що вже досі в Шикаґо створено. На південній частині міста Шикаґо створено новий Відділ УНСоюзу, а саме ч. 35, який приміщується в новозакупленому Народному Домі на 51-ій вулиці, та гуртує головно новоприбулу і тут народжену молодь.

Для розбудови союзового варстату праці, я особисто або спільно з організатором УНСоюзу п. Миколою Ткачуком шукав нових теренів в Іллиной і Висконсин, головно серед нових фармерських скупчень. На тому шляху нашої союзової експансії постав новий союзовий Відділ в районі Нілсвил-Маршфілд, Вис.. Цей район, який має велику будучність в новому поселенні українських фармерів, є вже тісно зв'язаний з центром, яким є УНСоюз.

Приєднування нових членів є тим видним конкретним барометром діяльности головного урядника в його праці для УНСоюзу. Нових членів для УНСоюзу я приєднував постійно та передавав їх другим урядовцям, чи служив добрим адресарем для них. В минулому році, як голова 423-го Відділу УНСоюзу ім. полк. Коновальця, я тих членів нікому не давав, а приєднував до згаданого Відділу. Відділ цей здобув сотню нових членів в передконвенційній кампанії і дістав назву „соткаря". Таких Відділів було всього чотири.

В народній роботі я був активним в Об'єднанні Українсько-Американських Організацій стейту Іллиной, виконуючи функції предсідника. УНСоюз повинен всюди мати своїх представників, які про нього думали б і для нього працювали. Тому я був урядником в кількох інших організаціях в Шикаґо.

На сторінках „Свободи" я був частим гостем, як кореспондент, а від започаткування в ній окремої місячної „Трибуни УНСоюзу", я не пропустив ні одного числа, щоб до нього не написати статті на союзові теми.

Як головний контролер, я кожного року переводив провірку майна, діловодства й організаційного життя УНСоюзу, і такі звіти були своєчасно проголошувані.

При кінці цього звіту хочу ще згадати, що я дбав про те, щоб між УНСоюзом і громадою в Шикаґо був не лише духовий або „вкладковий" зв'язок, але також фінансовий. Тому старався і допомагав я членам УНСоюзу одержувати морґеджі в УНСоюзі для купівлі домів. Таких морґеджів маємо в Шикаґо поверх 30.

В праці для УНСоюзу я все був оптимістом. Вірю, що УНСоюз, при доброму складі уряду, що його вибирає Конвенція, має великі можливості росту в районах дотеперішньої діяльности і можливості поширення свого стану посідання на дальші „цілинні землі" Америки й Канади.

Перебіг і вислід нарад цієї Конвенції матиме велике значення для успіху союзової експансії впродовж найближчих років.

Степан Куропась

Головний Котролер, інж. Степан Куропась, до свого надрукованого звіту додав, що до загального звіту від імені Головної Контрольної Комісії, що його подав д-р В. Галан, він не має чого додавати. До свого звіту додає, що його ділянкою в контролі праці УНСоюзу була ділянка контакту Головної Канцелярії з членством і громадянством, а цей контакт іде по духовій і фінансовій лінії.

Якщо йде про фінансовий контакт Головної Канцелярії із своїм членством і громадянством, то він у значній мірі виявляється шляхом уділювання гіпотечних позик УНСоюзом, які дотепер дійшли до круглої суми 2,300,000 долярів. Це правда, що УНСоюз мусить бути дуже обережний при уділюванні гіпотечних позик, але завелика обережність часом може також вийти на некорисгь. Тому то Головна Контрольна Комісія стояла на становищі, щоб та обережність не була завелика. Головний Екзекутивний Комітет не існує тільки на те, щоб збирав вкладки від членів, але й на те, щоб він тими зібраними грішми вміло господарив, а для того він мусить мати свою фінансову політику. Із дотеперішньої фінасової політики Головної Екзекутиви вповні задоволена Головна Контрольна Комісія.

Другим шляхом зв'язку УНСоюзу з членством і громадянством є „Свобода". Коли б УНСоюз навіть збирав великі гроші й приєднував багато нових членів, але, з другого боку, коли б це не було подане до відома загалу, то УНСоюз виглядав би на мертву організацію. І тут велике значення „Свободи", яка доходила до нас щодня та інформувала нас про життя УНСоюзу, про кожночасні його осяги. Треба ствердити, що домагання до „Свободи" з приходом нашої нової іміґрації зросли дуже сильно. „Свобода" зуміла задовольнити нових членів, а водночас не згубила дотогочасних читачів. Розв'язати це пивання було дуже важко, але „Свобода" розв'язала його з успіхом.

Подякувавши за вислухання його звіту, інж. С. Куропась на цьому закінчив доповнення до надрукованого звіту.

З ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ ЗВІТОДАВЦЯ. Інж. Степан Куропась, що належить до „стрілецької еміграції" після першої світової війни, уже від багатьох років, крім своєї праці для УНСоюзу, належить до провідних діячів Американської України. На фото: інж. Куропась (шостий зліва) разом з групою громадян Шикаґа зустрічають на місцевому летовищі канадійського міністра праці Михайла Стара і його дружину. Міністер Стар був між промовцями на святі, що ним українська громада Шикаґо відзначала 40-річчя проголошення незалежности Української Держави.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІВАНА В. ІВАНЧУКА

Від минулої Конвенції, я, як головний контролер Українського Народного Союзу, виконував всі обов'язки, які є зв'язані з тим урядом. Разом з усіми членами Контрольної Комісії, перевірив чотири рази все майно, діловодство й організаційне життя УНСоюзу, як рівнож брав участь в трьох річних Засіданнях Головного Уряду. Звіти з контролі й моєї участи в нарадах були кожного року оголошені в союзовому органі „Свободі".

Тому, що на кожного головного урядника традиційно наложені моральні обов'язки дбати про розвій УНСоюзу та брати активну участь в загальнім українськім життю в його місцевості, я старався виконувати ці обов'язки в міру моїх сил та спроможностей.

В Дітройт й метрополії є 8 Відділів УНСоюзу. Як голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, я, в порозумінні з п. В. Дідиком, головним радним, скликав час-від-часу наради Відділів в ріжних Союзових справах, як пожвавлення праці в приєднуванні нових членів, Союзові віча і подібні імпрези. Поза працею в Окружнім Комітеті, я, як секретар 175-го Відділу, хотів дати приклад совісної праці у Відділі. У передвиборчій кампанії я взяв активну участь і приєднав особисто 48 членів, а організаторові п. Д. Білецькому дав такі добрі адреси кандидатів, що він за 4 дні записав 37-го члена до 175-го Відділу. За 6 місяців цей Відділ перевиконав свою квоту, здобувши організаційне першенство в Дітройтській окрузі. Від минулої Конвенції по кінець грудня 1957-го р., цей Відділ збільшився в членстві на 28%. Якби весь УНСоюз був збільшився тільки на половину того, себто на 14%, то постанови 23-ої Конвенції щодо досягнення кількости 75,000 членів були-б перевиконані.

Здійснюючи рішення Головного Уряду щодо уділювання морґеджів членам по ріжних місцевостях, започаткував я цю акцію в Дітройтській окрузі, посередничаючи в уділюванні морґеджів, при чому оглянув 52 реальності, з яких 36-ом уділено морґеджі на загальну суму $ 316,500 в Дітройтській метрополії, а двом у Виндзор, Канада, на суму $ 18,000, що становить разом 38 морґеджів на суму $334,500. По огляненні кожної реальности я писав звіт до Головної Екзекутиви й таких звітів я вислав у звітовому році 75. З приємністю хочу ствердити, що в цій ділянці я мав повну співпрацю від членів Головної Екзекутиви. Ця акція принесла велику фінансову й моральну користь та збільшила увагу і пошану загалу до УНСоюзу, бо досі жадна українська братсько-запомогова установа не могла спромогтися на таку велику акцію в метрополії Дітройт, щоб дати нагоду тільки українцям набути свої власні доми, як це зробив УНСоюз.

Не пропустив я жадної нагоди та був приявний на всіх імпрезах, що були спонзоровані Відділами УНСоюзу, чи в користь УНСоюзу, як це було з приготованням прийняття для членів, гостей і місцевих урядників Відділів з нагоди З'їзду Ліґи Української Молоді в Кедалек готелі в Дітройт. Репрезентуючи УНСоюз на багатьох імпрезах, я завжди підкреслював заслуги УНСоюзу й його членства в розбудові українського суспільного життя, говорив про значення англомовних видань УНСоюзу для української справи і подібне. Поза працею, що торкається виключно Союзових справ і Відділів, я брав активну участь в праці місцевого УККА. Я очолював Координаційний Комітет, котрий довів до того, що тепер в Дітройтській метрополії святкується тільки по одному національному святові. Як співосновник і член Екзекутиви, я працював в Американсько-Українській Культурній Фундації, що вже четвертий рік удержує катедру українознавчих курсів у Вейн університеті. На працю цієї інституції УНСоюз поза місцевими Відділами дає найбільшу пожертву. Я був спонзором і дальше є активним членом Товариства „Діброва", яке закупило літню посілість для Пластової Молоді, як рівнож брав активну й відповідальну участь в Українській Кредитівці „Самопоміч". Використовував кожну нагоду і можливість праці також в американських політичних акціях та в багатьох інших установах і товариствах.

Я завжди вважав і вважаю своїм приємним обов'язком працювати для добра і в користь українського народу, хоч України я сам ніколи не бачив. Про неї і її долю знаю тільки головно з того, що мені переказали мої покійні батьки, та що я, навчившись української мови, вичитав в книжках. Любов до українського народу й праці в його користь защепили в мою душу мої батьки на Канадійській Землі, де я народився, і те я привіз зі собою до Америки, докладаючи всіх сил, щоб виконувати українські заповіти моїх батьків. Я завжди мав на думці та шукав можливостей, щоб бути корисним і прислужитися в міру моїх сил для здійснення тих українських ідеалів, що їх визнавали та передали мені мої родичі і до яких належить у першу чергу визволення українського народу. Я швидко переконався, що найширші й найбільші можливості для такої праці дають організаційні рямки та ідейний зміст Українського Народного Союзу. Тому то я став переконаним союзівцем. УНСоюз, помимо всіх криз, що їх доводиться йому переживати, помимо конкуренції та всіляких інших перешкод, виріс на найбільшу і наймогутнішу українську організацію у вільному світі і має ще великі можливості дальшого росту. Тому вважаю, що Світла Конвенція повинна віддати найбільше часу на обговорення плянів дальшого росту і розвитку нашої організації, зокрема справам виховання як найбільше будучих оборонців Української Справи.

Ми повинні вийти із цієї Конвенції з постановами, що:

1) Союзівка має стати літнім університетом для нашої молоді;

З громадської діяльности звітодавця: гол. контр. Іван В. Іванчук (другий від права), що є також контролером УККомітету та, разом з головним радним Володимиром Дідиком, активним місцевим громадським діячем, взяв участь в українській делеґації стейту Мішіґен, в приявності якої губернатор Г. Меннен Вільямс підписав проклямацію „Дня Української Незалежности" в 1958 р. Стоїть за губернатором (п'ятий зліва) голова метроп. Відділу УКК і делеґат на цю конвенцію УНС, д-р Денис Квітковський.

2) Що в кожній більшій місцевості повинні відбуватися З'їзди Союзової молоді;

3) При кожнім Відділі УНСоюзу, де це тільки можливо, повинні творитися гуртки молоді, із виробленою виховною програмою;

4) Кожний Відділ УНСоюзу почне інтересуватись культурно - просвітніми й виховними справами молоді та буде старатись висилати молодь на українознавчі курси на Союзівці.

Коли ми всі постановимо й попрацюємо в тому напрямі, то придбаємо кадри нових членів і напевно виховаємо будучих оборонців Української Справи в Америці і в Канаді.

Іван В. Іванчук

Свої доповнення до цього надрукованого звіту головний контролер Іван В. Іванчук розпочав інформацією про те, що під час переводжування контролі кожний член Головної Контрольної Комісії займався йому призначеною ділянкою і то так, що кожного року проводив він контролю іншої ділянки УНСоюзу. Цей спосіб розподілу праці прискорював працю, бо одного тижня часу на контролю УНСоюзу ніяк не вистачило б, якщо б всі члени Головної Контрольної Комісії спільно і одночасно переводили кожну ділянку праці. Крім того, кожний член Головної Контрольної Комісії переводив контролю щороку в іншій ділянці, а це, знову, дає йому можливість запізнатися з усіми ділянками праці, діловодства та майна УНСоюзу.

Звітодавець в дальшому ствердив, що в передконвенційній контролі йому приділено справи „Союзівки" до контролі. Цікавили його справи „Союзівки" і як союзовця і як головного урядовця. Ствердив він, що члени Головної Контрольної Комісії тішилися тим, що УНСоюз набув клаптик „України" на вільній землі Вашинґтона.

Курси Українознавства, на думку Ів. Іванчука, мають величезне значення для виховання української молоді ЗДА і Канади, бо тільки відповідне виховання молоді збереже дух УНСоюзу таким, яким його ми знаємо тепер. Звітодавець зауважив, що не можна задовольнитися самими тільки Курсами Українознавства, якщо хочемо зберегти третю ґенерацію для української справи і для УНСоюзу, а необхідно поширити виховну діяльність у інших ділянках. Піддав думку, щоб подібно до відбуваних з'їздів різних молодечих організацій, щоосени влаштовувати на „Союзівці" з'їзди Союзової Молоді.

Якщо йде про вартість „Союзівки" у цифрах, то за неї заплачено було, як це видно із звітів Головного Касира, суму 202,162.30 долярів. До того додано кошти за матеріяли та затрудненим робітникам за працю для пристосування до вжитку у висоті 97,165.01 долярів, а за устаткування суму 37,779.89 долярів, як також за побудову доріг і пристосування до вжитку травників тощо суму 25,309.76 долярів. Отже, крім оригінальної купної вартости „Союзівки" у висоті 151,131.37 долярів та додатково закуплених будинків, а саме „Київ" за суму 20,346.69 долярів та „Львів" за суму 30,684.34 долярів (що виносить разом вище згадану суму 202,162.30 долярів), додатково інвестовано суму 160,254.66 долярів, тобто у „Союзівку" інвестовано дотепер суму 362,-416.96 долярів, очевидно, не включаючи тут ані одного сотика на її підприємницьку діяльність. Такий стан інвестицій був на кінець грудня 1957 р., але ще необхідно перевести ремонт, зокрема водопроводів, як також набутих домів „Київ" і „Львів", на що треба рахувати додатково суму біля 60,000 долярів.

Головний контролер Іван В. Іванчук ствердив, що інвестиція в „Союзівку" була щасливою під кожним оглядом. Насамперед, треба пам'ятати, що тут вложені гроші — це не є втрата для УНСоюзу, це є така ж сама інвестиція грошей у інші об'єкти, в які Головна Екзекутива інвестує надходячі до неї суми. А крім доброї льокати грошей, „Союзівка" виконує свою виховну місію „української Мекки" на американській землі. Закінчуючи своє слово, Іван В. Іванчук висловив переконання, що починаючи з цього року, „Союзівка" буде сама покривати свої адміністраційно-підприємницькі витрати, а може навіть буде працювати із зиском.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ПЕТРА КУЧМИ

Здається, що ще причуваються промови, звіти та резолюції 23-ої Конвенції, яка відбулася в столиці Америки, Вашинґтоні. Ще стоять в пам'яті всі ті ухвали та завдання, що їх прийняли і взяли на себе учасники Конвенції, щоб далі невпинно зростав Український Народний Союз, найсильніша організація в З'єдинених Державах. На цій 23 ій Конвенції я був вибраний до Головної Контрольної Комісії з уряду головного радного. В цій ділянці я мав широку нагоду приглянутися тій колосальній праці, яку виконує уряд УНС. З членами головної канцелярії, ми заглянули до кожного відділу Гол. Канцелярії і обговорили всі справи, в яких досягнено успіхів, а теж всі ті справи, які з різних причин ішли пиняво. До цих останніх, зокрема, належала справа приєднування нового членства, а також відхід членів, суспенза і смертність, які стояли високо і, тому дальший ріст УНС ішов поволі.

При контролі майна та діловодства УНС, можна було ствердити, що всю цю працю головні урядовці виконували старанно і солідно.

Моя праця як в попередніх довгих роках, так і в останніх чотирьох, ішла в тому напрямку, щоб УНСоюз збагачувати членством і розв'язувати непорозуміння, які трапляються часом у Відділах УНС. Я брав участь в усіх кампаніях, що їх провадив Головний Уряд, підбираючи організаторів та членів, які щиро бажають причинитися до зросту великої родини УНСоюзу. Всі доручені мені Головним Урядом завдання в організаційних справах чи представництвах я виконував солідно і старанно.

Я організував поїздки на Союзівку і сам їхав з членами до нашої оселі, щоб вони могли особисто подивитися на ту красу, якої являються співвласниками, і щоб переконались, яким великим набутком для УНСоюзу є Союзівка.

По 23-ій Конвенції я давав вияснення членам у справі звітів та ухвал, прийнятих на цій конвенції і вияснював їм питання, зв'язані з дивідендою та Домом Старців, в яких Головний Уряд робить всякі можливі заходи.

З нагоди 24-ої Конвенції складаю щиру подяку Головному Урядові, відділовим урядовцям та членам, які зі мною співпрацювали для добра УНСоюзу, і бажаю дальших успіхів в розвою цієї найповажнішої в Америці української організації на славу нашого народу.

Петро Кучма

У своєму короткому доповненні до цього звіту, головний контролер п. Петро Кучма ствердив, що він мав можливість запізнатися із працею усіх ділянок УНСоюзу, а також висловив свій подив для Головної Канцелярії, яка із таким нечисленним штабом працівників так справно виконує таку велику роботу. Повертаючи до своєї спеціяльної ділянки, що він її контролював, а саме витрати на поїздки і кошти репрезентації, п. Петро Кучма ствердив, що всі ці поїздки були конечними в інтересі УНСоюзу, а витрати виправдані.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ВОЛ. КОССАРА

Це вже другий раз приходиться мені складати перед Світлою Конвенцією звіт, як членові Головної Контрольної Комісії УНСоюзу. Це четвертий раз приходиться мені бути учасником Союзової Конвенції, після 21-ої Конвенції в 1946 році, на якій я виступав, як секретар Статутової Комісії.

Моя праця для УНСоюзу не відносилася лише до обов'язків члена Контрольної Комісії чи члена Головного Уряду. Вже в половині 1953 року я перебрав обов'язки організатора УНСоюзу, спершу на Західню Канаду, а згодом на цілу Канаду. Згадати мушу, що на мене, як одинокого члена Гол. Уряду в Канаді, припало теж завдання бути представником УНСоюзу в Канаді в загальному значенні.

Канада простора країна — більша за ЗДАмерики. В цій Канаді живе коло 500,000 українців в менших чи більших скупченнях в 4-ох західних та 2-ох східніх провінціях. Серед них діє 50 відділів УНСоюзу, розміщених між Квебеком і Британською Колумбією. Деякі з них, головно на заході, віддалені від себе сотки миль. Клімат, простір і час мають поважний вплив на можливості праці в таких обставинах.

Праця, яку треба було виконати, включала:

1. Організування нових членів для посилення вже існуючих Відділів.

2. Організування нових Відділів.

3. Інформаційна праця, яка розтягалася не лише на членів УНСоюзу і їх знайомих, але також на ширше українське громадянство, без огляду, чи воно є охоплене організаційною сіткою та на людей, які є вже організовані в різних товариствах.

4. Опрацювання організаційної схеми для одинцем діючих, часто ізольованих Відділів в тій самій місцевості.

5. Письмовий контакт з існуючими Відділами та постійний зв'язок з Головним Екзекутивним Комітетом.

Відвідування Відділів

На протязі 4-ох звітових років відвідав я 81 Відділів та посилив їх новими членами; був присутнім на 15 відділових річних зборах, відбував сходини з відділовими урядовцями, зокрема з предсідниками і секретарями в числі 27, давав потрібні інформації про УНСоюз другим організаціям, як УНО, Пласт, Ліґа Визволення України, СУМ, Т-во Українських Підприємців та ініціятивним комітетам для основування нових Відділів УНС. Разом в звітовому часі виголосив 97 доповідей.

Переписка

В першій мірі вів переписку з відділовими секретарями, до яких вислав за 4 роки 303 листи, а від них одержав 160.

Вів переписку з поодинокими особами, які цікавилися УНСоюзом або до яких звертався в справах УНСоюзу і писав до членів УНС за інформаціями щодо можливостей оснування нових Відділів в їх районах.

Відповідав тим особам, які читали оголошення про УНСоюз в українських газетах в Канаді — а саме: „Українські Вісті" в Едмонтоні, Алта, „Новий Шлях", „Український Голос", Канадійський Фармер" — всі в Вінніпеґу, Ман., „Наша Мета" та „Гомін України" в Торонті, Онт. Також були поміщувані оголошення в журналі „Жіночий Світ" з Вінніпеґу. Разом вислав 191 листів, а дістав відповідей від 98 осіб.

Вів часту переписку з членами Головного Екзекутивного Комітету, куди вислав 124, а одержав 132 листи.

Разом вислав 618 листів, а одержав 386.

Нові Відділи

Заснування і забезпечення існування нових Відділів — це дві окремі справи. Знають це досвідчені працівники УНСоюзу, але не знав того я. Щойно досвід і час повчили мене, що тяжко є основувати нове організоване звено УНСоюзу, але ще тяжче є подбати про його вдержання. Ключем до того є одна чи дві особи на місці та частий доїзд організатора або досвідченого союзовця до даної місцевости, що давав би поради та заохочував нових урядовців Відділу, зокрема секретарів.

На протязі 1955 року створено в Канаді 7 нових Відділів, в 1956 році 2 Відділи, а в 1957 один Відділ — разом 10 Відділів. П'ять з тих Відділів засновано в Західній Канаді, в провінціях Манітоби — 2, Саскачевані — 1, Британській Колумбії — 2. Інші п'ять Відділів засновано на Сході — 4 в Онтаріо, а 1 в Квебеку. Між тими Відділами знаходяться три Пластові Відділи, осідки яких є в Монтреалі, Торонті і Вінніпеґу.

Один з Відділів, який знаходиться в Лімінґтоні, Онт. був заснований заходами голови і секретаря Відділу у Віндзорі, пп. Богдана Зеленого і Івана Хрина. Вони також у великій мірі допомогли мені створити два Відділи, а саме в Амерстбурґу і Сарнія, оба в Онтаріо. На жаль, два Відділи, через брак відповідного секретаря, перестали існувати. Вина також по моїм боці, що не передбачив ускладнень, а коли треба було моєї допомоги я вже був сотки миль віддалений від тих Відділів. Фактично осталось лише 8 Відділів, які існують.

Поїздки

На протязі звітового часу я був в постійних поїздках по Канаді 28 місяців — тобто 2 і пів року. При допомозі наших Відділів, а, зокрема секретарів і голів, я приєднав кілька соток нових членів на поважну суму забезпечення. Дозвольте мені зложити гарячу подяку союзовцям Сходу й Заходу Канади, які допомогли в тій важкій, часто непосильній праці. Також складаю щиру подяку за співпрацю і по-

міч, що їх я мав від членів Головного Екзекутивного Комітету, зокрема гол. предсідника Д. Галичина і гол. секретаря, сл. п. Григорія Германа.

Репрезентація

Подаю в хронологічному порядку деякі репрезентаційні функції, що їх я виконав у звітовому часі:

1955 рік: як представник Комітету Українців Канади, брав участь в Шостому Конґресі Українців Америки в Ню Йорку; відбув дві дистриктові зустрічі відділових урядників в Торонті і Гемилтоні, де були представники 15-ти Відділів. В зустрічах взяв участь гол. предс. Д. Галичин, який був головним промовцем, відповідав на запити і давав пояснення; зорганізував і перевів Дистриктову зустріч в Монтреалі, на якій були заступлені Відділи з Монтреалю і Лашіну. Разом 8 Відділів; на запрошення голови 341 Відділу п. Б. Зеленого взяв участь і виголосив доклад про УНСоюз на основуючих зборах нового Відділу ч.504 в Лімінґтоні, Онт.; взяв участь в Окружних Зборах Відділів в Дітройті і околиці, на яких забирав слово; взяв участь в ювілейних святкуваннях 60-тиріччя УНСоюзу і 18-річчя існування Відділу 341 у Віндзорі, Онт.

1956 рік: з доручення ГЕКомітету, брав участь і виголосив дві промові на ювілейних святкуваннях 60-річчя УНСоюзу та 15-річчя Відділу 461 в Велланд, Онт; також з доручення ГЕКомітету, заступав УНСоюз на Інтронізації Митрополита Кир Максима в Вінніпеґу; склав привіт від Головного Уряду УНС на святкуваннях 25-річчя Українського Національного Об'єднання Канади в Торонті; з рамени Комітету Українців Канади брав участь в делеґації до Оттави в справах Вашинґтонської Декляраціі, підписаної през. Айзенгавером і прем'єром Іденом.

1957 рік: взяв участь в перших курсах секретарів, зустрічі громадянства і преси, що відбулася 12 і 13 жовтня в Торонті, при участі 12 Відділів; під кінець листопада відбулися наради з директором Асекурац. Департаменту в Оттаві, в яких взяли участь гол. предс. Д. Галичин, м. предс. М. Пізнак і я; також відбуто зустріч з послами, міністром Старом і сенатором В. Валлом та відбуто інформативні сходини з членами Відділу 492 в Оттаві. Ті самі урядовці, переїхавши з Оттави до Монтреалю, відбули секретарський курс з представниками 7-ох Відділів, після чого відбулася зустріч з громадянством. Разом я брав участь у 15 подіях репрезентативного характеру.

Аналіза кампаній

В міжконвенційних роках відбулися дві кампанії, ціллю яких було приєднати до УНСоюзу 8,000 нових членів. Збірні сили союзовців осягнули 7,957 членів — себто забракло нам 43-ох членів, щоб виконати завдання на 100 відсотків.

Цей успіх доказав, що коли йде про змагання для такої доброї справи, як УНСоюз — то не лише самі союзовці, але й українці, як цілість — постоять за цим змагом!

Перша кампанія (від 1. 7. 1955 до 30. 6 1956)

З загальної квоти, приєднати 3,000 нових членів, на 48 Відділів в Канаді назначено 25 відсотків — т. є 750 нових членів. Це виносило пересічно 15 членів на один Відділ. На один Відділ у ЗДА припадало 5 членів.

Все ж таки було для нас всіх потішаючим фактом, що союзовці в ЗДА перевиконали їм наложену квоту 2,250 членів і приєднали 3,200 нових членів, що виходить на Відділ пересічно по 7 членів.

В тому ж часі союзовці Канади приєднали 450 нових членів, тобто виконали лише 60 відсотків усталеної квоти. Все ж таки вони пересічно здобули по 9 нових членів на Відділ.

Передконвенційна кампанія 1957

В цій кампанії Відділам УНС в Канаді приділено приєднати 667 нових членів, з загальної квоти 5,000, що рівнялося 13 відсоткам. Відділи Канади приєднали 537 нових членів, тобто 80 відсотків своєї квоти.

Союзовці ЗДА виконали більше зі своєї квоти чим канадійці, а саме 87 відсотків і за це належиться їм ґратуляції.

Коли ж мова про відсоткове збільшення членів в порівнянні з членством УНСоюзу з 31-го грудня 1956-го року, то цифри вказують, що союзові ряди в Канаді зросли на 10 відсотків, а в ЗДА ці ряди зросли лише на 6 відсотків. Словом — „Канада горою".

Ми тішимося, що Відділи УНС Канади знайшлися також у відповідному числі на „Почесній Листі Передових Відділів УНС". На 119 Відділів з тої листи — було поміщено 12 Відділів з Канади, тобто більш чим 10 відсотків.

В часі обох кампаній, Відділи УНСоюзу в Канаді приєднали 1,000 членів. По відчисленні всіх природніх втрат членство Відділів УНС в Канаді зросло на 292 нових членів, що становить 23 відсотки з загального числа „чистого" зросту, який виносив 1,250 нових членів.

Ще одну подію хочу підкреслити, яка зазначилася в висліді цієї кампанії. Це є найбільший Відділ 432 в Канаді з 1645 членами, головою якого є Микола Мота, а секретарем Богдан Зорич. Про них обох, а зокрема про секретаря Б. Зорича, повідомляла „Трибуна УНС" і вірю, що приявні ознайомлені з працею цього Відділу.

Хочу лише висловити вдоволення з того, що один з канадійських Відділів та один з секретарів Відділів в Канаді був не лише місячним першуном через 4 місяці кампанії, але, що Б. Зорич став першуном в особистих змаганнях всіх членів УНСоюзу та що Відділ 432, як організаційна одиниця, зайняв найвище місце в змаганнях в 1957 році.

Вірю, що ми всі тут зібрані, без огляду, чи ми живемо в ЗДА чи Канаді, радіємо успіхами найбільшого Відділу в Канаді і успіхами його секретаря п. Б. Зорича.

Наведені відсоткові та числові порівняння доказують, що Канада є потенціональним резервуаром для доплиunion нової крови в ряди УНСоюзу, на що повинна звернути відповідну увагу Світла Конвенція. В моїх звітах, як члена Головного Уряду, я часто твердив минулими роками, що в Канаді є потенціональні можливості для УНСоюзу, передумовою чого є відповідне наладнання організаційного апарату, який при пляновім і систематичнім зв'язку словом, письмом, друком, фільмами, радіовими передачами міг би окремі Відділи, існуючі тепер неначе б в ізоляції, ввести в організаційні рямки та створити тверде підложжя для збільшення членів в існуючих Відділах та творити нові Відділи, підготовивши відповідні умови для їх життя і розвою.

Участь в громадській праці

Довготривалі поїздки, зв'язані з моєю працею як організатора УНСоюзу, вплинули на зменшення моєї активности в рямках других організацій. Це відноситься так до крайових проводів, які мають свій осередок у Вінніпеґу, як також поза ним.

В першій мірі хочу згадати Комітет Українців Канади, як один з його основоположників та 14-річний другий містопрезидент і координатор. В 1957 році я зрезиґнував з того відповідального становища та став членом Президіяльної Ради. Займав я цей громадський пост з рамени Українського Національного Об'єднання Канади. Це само відноситься до ПАУК, якого я був співтворцем в 1946 році, а тепер займаю (покищо — фіктивний) пост координатора. Це само відноситься до обов'язків моїх, як члена Крайової Екзекутиви УНО Канади, як містоголови Дирекції Осередку Української Культури й Освіти, Фонду Допомоги Українців Канади, в дирекції Української Національної Видавничої Спілки, а також як члена профес.-бизнесового Українського Клюбу в Вінніпеґу і в Відділі Канадійсько-Українських Ветеранів, Канадійського Леґіону і других. Також, будучи представником УНСоюзу в селекційній комісії Манітобського університету при підборі кандидатів-студентів на уділення стипендій, і в часі моєї відсутности в Вінніпеґу, передаю цю функцію проф. П. Юзикові. За те в часі моїх поїздок по цілій Канаді, я постійно зустрічаюся з різними питаннями з різних ділянок діяльности і даю поради, пояснюю, виголошую доповіді і т. д., отже виконую громадську працю в одній чи другій мірі, посередньо чи безпосередньо. Відсутнім можу бути в якійсь місцевості, одначе ніколи не можу бути відсутним в громадянстві, бо ж дію між ним і працюю для народу так, як це було на рідній землі, на скитальщині в роках 1921-26, на Карпатській Україні, а тепер в Канаді. Виконував цю тяжку громадську працю також як вояк українських армій.

Належу також до канадійських організацій, як: United Nations Ass'n in Canada, Historical and Scientific Society of Manitoba, Empire Club of Manitoba, Canadian Club of Winnipeg, та до моїх професійних організацій як: Manitoba Institute of Agrologists, Agriculture Institute of Canada, University of Saskatchewan Alumni Ass'n.

Дотації на народні цілі в Канаді

Вже від XXI Конвенції в 1946 році починаючи, УНСоюз рік-річно призначував поважніші суми на цілі Осередку Української Культури й Освіти, на Вищі Освітні Курси, Музей, Бібліотеку й Архів. За 11 років, від 1946 до 1957 року ці дотації осягнули суми 4,200. долярів. Поміч УНСоюзу у великій мірі причинилася до розбудови поодиноких секторів Осередку, який є найпоказнішою того роду установою в Канаді.

Другою інституцією, що діставала від 1950 року дотації, був Манітобський університет, який одержував річно по 100 дол. на стипендії для студентів, що мають добрий поступ в загальній науці і найкращий успіх у студіях української мови, що є кредитованим предметом, нарівні з мовами французькою, німецькою, еспанською і ін. Досі УНСоюз дав на ту ціль 700 дол., а скористало з того 12 студентів.

Українська Вільна Академія Наук в Канаді також одержала за останніх 7 років 950 дол. на свою наукову працю і видавничу діяльність.

Як УНСоюз рік-річно призначує дуже поважні суми на праці Українського Конґресового Комітету Америки, так само він виплачує у формі бюджету на подібну організацію в Канаді — Комітет Українців Канади, річно 200 дол. Разом виасиґновано на ту ціль 800 дол. Тою вплатою користаються всі Відділи УНСоюзу в Канаді вільним вступом в склад місцевих Відділів КУК.

Також виплачено на інші цілі в Канаді 400.00 долярів.

Разом за 11 років виплатив УНСоюз на народні цілі в Канаді $7,050.

В імені Дирекції Осередку УНО, як містоголова цієї цінної інституції в Канаді, складаю глибоку подяку за піклування розбудовою Музею, Бібліотеки й Архіву так конвенціями, як і Головним Урядом УНСоюзу.

Складаю також щиру подяку за поміч уділювану УВАН Канади, за стипендії студентам Манітобського університету, що вони в своїх листах просили зробити, за точне сплачування бюджету до Комітету Українців Канади та інші дотації.

20 років в Канаді

Вже в 1902 році на Конвеції УНСоюзу в Боффало було рішено: „Звернутися до братів українців в Канаді, щоб вони творили Відділи УНСоюзу".

Це було 55 років тому. В 1916 році, 14 років пізніше, заіснував перший Відділ УНС в Торонті, який дістав число 19. Відділ цей, через війну та повоєнне безробіття, не міг розвинутися поза 7 членів і довшого часу треба було, щоб він розбудувався. Секретарем цього Відділу став Микола Юречків, який на протязі 41 років веде 49-ий Відділ, тепер із 100 членами.

Другий Відділ постав в 1937 році. Кілька років по прибуттю другої, повоєнної іміґрації до Канади. На заложення цього Відділу, якраз в Віндзорі дали поштовх союзовці з Дітройту — також новоприбули іміґранти. Цей Відділ дістав число 341. Ми назвали його „активним Відділом', бо від нього і старанням його основоположників — починається розвій Відділів УНСоюзу в Канаді. До тих ініціяторів належали Богдан Зелений, Павло Дуда, Володимир Дідик з Дітройту, тепер гол. радний і другі.

Завдяки їм, два роки пізніше, в 1939 році постають два дальші Відділи. Один з них, це Відділ 432 в Торонті, який згодом став найбільшим Відділом в Канаді, другий Відділ ч. 446 постав в далекій стороні північного Онтеріо — кількасот миль від Торонта, в районі залотих „майнів", в містечку Кіркленд Лейк. Через сталий відхід майнерів-членів УНСоюзу на південь — цей Відділ зменшився, однак він держиться сильно з півсотнею членів, під головуванням М. Заваля і витривалого, пильного та точного секретаря, яким є Михайло Товтрівський.

Слідуючий 1940 рік записався в історії розвою УНСоюзу в Канаді новими 14 Відділами, що сталося заходами тодішнього організатора Володимира Гірняка.

Ці і другі Відділи поставали, звичайно, в тих місцевостях, де існували вже Відділи УНО і головно з членів тієї організації поставали Відділи УНСоюзу. Також творено Відділи в других місцевостях при допомозі діючих там льокальних організацій. З бігом часу, головно по приїзді до Канади третьої іміґрації по 2-ій світовій війні, творено в рямцях нових організацій нові Відділи УНС — як Пластові Відділи, Відділи при Лізі Визволення України, СУЖЕРО і другі.

В 1957 році — тихо згадувано в Канаді 20-річчя існування УНСоюзу. Так сталося, що канадійські союзовці відзначили своє 20-річчя — посиленням своєї праці серед українців і зробили деякі успіхи, якими можна похвалитися перед Батьком-Союзом.

Згадую ці тихі роковини на форумі Світлої Конвенції з пригадкою, що 25-літній Ювілей УНСоюзу в Канаді припадає на рік 1962-ий. В цім самім році буде відбуватися 25-та з ряду конвенція УНСоюзу, яку також буде можна відзначити ювілейною.

Чи не слід було б відбути наступну XXV Конвенцію УНСоюзу в Канаді, коли то союзовці Канади будуть святкувати 25-літній ювілей своєї праці і своїх успіхів? Чи не слід було б на цій конвенції забезпечити союзовцям Канади щонайменше двох членів Головного Уряду — одного головного контролера і одного головного радного?

Хочу вірити, що в тих 4-ох роках праці для збільшення союзових рядів візьмуть активну участь не лише 69 відсотків Відділів, які брали участь в Кампанії 1957-го року, але візьме участь бодай 95 відсотків Відділів і зроблять слідуючі два ювілеї — ювілеями великих успіхів і радости! Так нам Боже допоможи!

Володимир Коссар

Головний контролер, інж. Володимир Коссар, у своєму додатковому звідомленні заявив, що, на його думку, ця 24-та Конвенція започатковує новий період дальшого нестримного розвою УНСоюзу в ЗДА і Канаді. Статутова Комісія предложить Конвенції свої пропозиції для збільшення обезпечених сум на особу, як також для введення нових родів обезпечення. Цього вимагають нові обставини, серед яких ми живемо на північно-американському континенті, а також вимагають того наші члени та українська спільнота в ЗДА і Канаді, зокрема наші підприємці, професіоналісти, краще плачені робітники, фармери та молоде покоління. На думку звітодавця, при пильній праці членів Головного Уряду, відділових урядовців, організаторів і членства, вже в скорому часі можна буде збільшити загальну суму забезпечення з теперішніх вже п'ятдесятчотирьох мільйонів долярів на дальші десятки мільйонів. Рівночасно з тим, майно УНСоюзу в скорому часі може зрости з теперішніх двадцять одного мільйона до дальших двадцять мільйонів. Члени УНСоюзу в скорому майбутньому будуть висилати до скарбниці УНСоюзу не два мільйони річно, як це є тепер, але від чотирьох до шість, а то й більше мільйонів долярів щороку. Впарі з тим, буде йти зріст членів УНСоюзу, тобто живих людей, які будуть найціннішим здобутком для УНСоюзу. Бо лише безперервний зріст членства допоможе нам у збереженні нашого роду в ЗДА і Канаді.

Переводячи контролю руху членів, інж. В. Коссар ствердив на підставі цифрових даних те, що вже було сказано Головним Предсідником, а саме, що в нашому УНСоюзі є забагато п'ятсот-долярових грамот. Не було б із тим лиха, однак, коли Головний Екзекутивний Комітет чи Головна Контрольна Комісія інформували Конвенцію про те, що до кожної п'ятсот-долярової грамоти в молодечому чи старшому департаменті УНСоюз доплачує до адміністраційного фонду, то ця пересторога зміряла до того, щоб ужити всіх заходів, щоб у майбутньому видавати 500-долярові грамоти тільки в конечних випадках. Автім 500-долярове обезпечення не є серйозною охороною в теперішніх часах. З новими клясами та вищим обезпеченням буде звернена далеко більша увага на інформаційну ділянку словом, письмом, друком і іншими способами, як фільм, радіо і ін.

Якщо мова про позицію Канади в УНСоюзі, то вона починає також бути вже важливою. І тут вже доводиться говорити про мільйони долярів. Під кінець 1957-го року в Канаді вже закуплено вартісних паперів („бондів") на суму біля 1,750,000 долярів, а гіпотечних позик уділено на кругло 185,000 долярів. Взявши інші суми під увагу, можна ствердити, що ми, в Канаді, вже доходимо до другого мільйона долярів. Інж. В. Коссар висловив побажання, щоб не тільки члени УНСоюзу в Канаді, але всі члени УНСоюзу тішилися цим успіхом, бо це є спільний успіх. Цей успіх позначено й під час недавніх відвідин пп. Д. Галичина, М. Пізнака й інж. В. Коссара в суперінтендента для асекураційних справ в уряді Канади, п. МекҐреґора, який висловив своє признання для праці УНСоюзу в Канаді.

Своє звідомлення закінчив інж. Володимир Коссар висловом вдячности членам Головного Екзекутивного Комітету і членам Головного Уряду УНСоюзу за всю допомогу, що її вони дали в минулому для Канади, а рівночасно висловив жаль, що ця 24-та Конвенція не відбувається на терені Канади, хоч УНСоюз обходить тепер 20-ліття своєї діяльности на тому терені.

По звітах членів Головної Контрольної Комісії, делеґат 238-го Відділу Петро Мороз висловив побажання, щоб чергові звітодавці не повторяли вже друкованих звітів, а звітували якнайскорше.

(Продовження буде)

З громадської активности звітодавця: гол. контролер інж. Вол. Коссар належить до найвидатніших піонерів і діячів Канадійської України, як це недвозначно доказує також і ця фотографія, знята з відзначення врочистою академією у Вінніпеґу 40-річчя проголошення незалежности Української Держави. Від ліва сидять: Міністер праці Михайло Стар, його дружина, прем'єр Манітоби Даґлес Кембел, дружина прем'єра Канади п-ні Діфенбейкер, прем'єр Канади Джан Діфенбейкер, президент Комітету Українців Канади о. прелат д-р В. Кушнір, заст. през. КУК о. д-р С. Савчук і інж. Вол. Коссар.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Ще один крок уперед

Уважаємо необхідним поінформувати українське громадянство про важливий громадський почин, який зміряє до завершення довголітньої праці української еміграції в ЗДА та виявити її високу громадську зрілість.

29-го березня 1958 р., з ініціятиви Українсько - Американських Клюбів в Филаделфії, скликано зібрання представників із громад Пенсилвенії на важливу спільну нараду. На тому зібранню під проводом п. Михайла Дармограя предсідника одного з найбільших Клюбів в Филаделфії, ухвалено і підписано представниками 13-ти Клюбів филаделфійської округи, слідуючу резолюцію:

Беручи до уваги, що Українсько - Американські Клюби в ЗДА існували і розвивалися продовж довгого часу без жодного зв'язку між собою, що за винятком округи Филаделфії не було обміни думок і координаційної праці між українськими громадами, Збори уважають доцільним, щоб усі Українсько - Американські Клюби в ЗДА об'єдналися в одну надрядну організацію, як базу обміни думок, співпраці порозуміння, для кращого успіху їх діяльности.

Признаючи цю потребу, Представники Українсько-Американських Клюбів, східного району Пенсилвенії, винесли такі постанови:

1) Українсько - Американські Клюби (покищо) південно східньої Пенсилвенії об'єднуються в одну надрядну організацію під назвою Об'єднання Українсько - Американських Клюбів Стейту Пенсилвенія.

2) Цілі цієї організації будуть в загальному такі:

а) встановлення бази зв'язку, порозуміння й координації праці в здійснюванні завдань, намічених в статутах поодиноких Клюбів, як членів Об'єднання.

б) плянування і реалізація спільних проблем культ-освітнього і господарського розвою Клюбів.

в) співпраця з іншими Українсько - Американськими організаціями, які діють для спільної користи.

г) охорона горожанських прав, конституції і демократичного устрою Америки та поборювання всяких явищ, що діють проти того.

ґ) сприяння загальному заінтересованню політичними справами Америки, та активна участь в виборчих правах.

д) поміч для молоді для піднесення морального і релігійного рівня і освіти, та виховання на добрих горожан Америки.

е) дбати про добре ім'я і опінію українсько - американської спільноти, та всебічну толеранцію для інших етнічних груп Америки.

є) моральна і матеріяльна поміч старій батьківщині Україні, в її визвольних змаганнях до свободи, незалежности і самостійности.

ж) поміч еміґрантам в їх поселенню і пристосібленню до американського громадянства.

з) порозуміння в усіх інших справах, які входять в обсяг завдань і діяльности поодиноких Клюбів.

2) Для здійснення цих постанов рішено скликати конвенційні збори, перед кінцем 1958 року в цілі ухвалення статуту, вибору управи і комісій, які розпічнуть працю Об'єднання. До того часу діятиме Ініціятивний Комітет, який нав'яже зв'язки з поодинокими громадами.

Щоб до цього дійти ми апелюємо до всіх Українсько-Американських Клюбів чи Громад на терені Пенсилвенії, щоби:

а) розглянули винесені постанови для здійснення цієї надрядної організації, та схвалили свою приналежність до неї.

б) вибрали і вислали на Конвенцію своїх делеґатів (по одному від кожної започаткованої сотки активних членів).

в) надіслали аплікації вступу в члени, які будуть їм надіслані.

Цей почин Пенсилвенійських Клюбів поручаємо всім Українсько - Американським Клюбам чи Громадам, які існують в інших стейтах ЗДА і таким чином створити сильну надрядну організацію. Така велика об'єднана організація мала б свій сильний і рішаючий голос у багатьох справах політичних і господарчих та можливість використання нашої сили в міських, стейтових і федеральних урядах. Унія чи Об'єднання Клюбів увійшла б в УККА, піднесла б його авторитет і допомогла б йому в реалізації наших великих проблем.

Цей почин, коли його оцінювати з погляду соціології, є ще одним доказом пробудження конструктивних сил нашої спільноти в ЗДА.

Свідомі ваги цієї справи всі українські чинники повинні цей почин привітати та допомогти йому в розвою, бо на цій базі можна буде здійснити неодну українську проблему на терені ЗДА.

18-го травня 1958 р. відбулися другі збори Представників Українсько - Американських Клюбів як Ініціятивної Групи в цілі створення Об'єднання Клюбів стейту Пенсилвенія, як надрядної організації.

На цих зборах п. Василь Титанич, голова Клюбу при 23 і Бравн вул. в Филаделфії, виголосив доповідь, в якій з'ясував від початків організаційне життя української еміграції в ЗДА і для пригадки насвітлив малі початки її організованого життя у дрібних гуртках, які згодом розвинулися у великі організації. Таким чином, говорив промовець, постали в більших скупченнях нашого поселення т. зв. Українські Клюби або Громади, які з бігом часу поширились і оформились, як перші і найчисленіші українські організації, до яких належать майже всі наші люди, без огляду на віровизнання і політичні переконання, за винятком комуністів.

Саме ці наші громади дали основи до побудови дальших наших великих організацій, як допомогові братства, нинішні Союзи, та інші а в дальшому до побудови народних домів, та всього того, що нині бачимо серед нашої спільноти. Згадані Клюби сповнили важливу ролю. Вони були місцем виміни думок, поради, взаємної помочі і освіти.

І ніхто інший, а лише ці наші громади були основниками українського організаційного життя в Америці.

Але ці наші Клюби діяли на своїм тільки, вузькім подвірю. Вони не могли вийти на ширше поле американського життя і тому не могли використати своїх можливостей і сил на зовнішному фронті, а навіть були позбавлені впливу на суспільне життя в ЗДА. З цієї свідомости виринула думка про потребу всім українсько-американським Громадам чи Клюбам об'єднатися в одну надрядну організацію. І коли взяти до уваги, що в наших Клюбах чи Громадах в одній тільки Пенсилвенії є коло 100 тисяч членів, то це вже така сила, з якої треба числитися. Сила, яка може впливати не лише на формування місцевого уряду, але й федерального. Наші громади об'єднані в Унію зможуть зробити багато більше, як всі інші українські громадсько - політичні організації. Нам час вже мати мейорів міст і конґресменів з українського походження, та займати важні становища в міських, стейтових а навіть і федеральних урядах. І на це ми вже маємо відповідних людей, українського роду, які зможуть такі становища обняти. При таких обставинах ми можемо багато зробити і для нашої поневоленої батьківщини, в її визвольних змаганнях за правду і самостійність Української Держави.

На закінчення промовець запропонував, щоб наші Клюби чи Громади, об'єдналися в одну надрядну організацію, покищо в стейті Пенсилвенія, яку він назвав би Юнайтед Юкрейніян Амерікен Клабс Асосіейшен оф Пенсилвенія. І з цією метою доповідач вносить:

1) Ініціятивний Комітет увійде в контакт зі всіма нашими Клюбами на терені Пенсилвенії, приготовить проєкт статуту і намітить плян праці Унії.

2) Скликання Конвенції представників Клюбів чи Громад і вибрати уряд Об'єднання, та одержати чартер.

Здійснення цього буде завершенням наших змагань, для добра нашої спільноти і Америки, як благородної країни, в якій ми знайшли захист і другу нашу батьківщину.

Збори прийняли цю доповідь одноголосно і рішили приступити до праці в цілі створення одної надрядної організації Українсько - Американських Клюбів на терені Пенсилвенії.

В. Т.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

З „ВЕСЕЛКОЮ" У НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК

Оце появилося друком і розсилається тільки тим передплатникам, що вирівняли передплату, вересневе (з черги 49-те) число журналу для дітей „Веселка".

Основна тематика числа — події дитячого життя ранньою осінню і в її лагідну, мелянхолійну, залиту сонцем і сповиту срібним павутинням бабиного літа атмосферу впроваджує юного читача вступна ілюстрація мистця М. Бутовича — діти зривають грона стиглого винограду.

З ранньою осінню зв'язана одна з найважливіших подій дитячого життя — початок шкільного року, й йому присвячені вірші Р. Завадовича „Дорога у світ" та Лесі Храпливої „Йдуть вже діти". Щирим гумором трискає оповідання Р. Завадовича п. н. „Мирко збирається до школи", а шкільним переживанням присвячені теж два віршики В. Дубини.

Атракцією числа є два перші розділи „Щоденника школярки Мілочки", пера Ганни Черінь з ілюстраціями Е. Козака. Цей щоденник охоплює події школярського життя впродовж усього шкільного року, тому й друкуватиметься від вересня ц. р. до серпня наступного року.

Осінь — пора збору плодів хлібороба і ця тематика творить другий цикл матеріялів, що становлять основний стрижінь вересневого числа „Веселки". Їй присвячена казочка „Золоті колоски", що одночасно має в собі релігійний елемент та „Пошана хлібові" О. Цегельської — оповідання, яке нагадує українським дітям на еміграції плодовитість рідного чорнозему. До цього циклу треба зарахувати й вірш Софії Тобілевич „Добрий хлопчина".

Природні багатства, що криються в надрах української землі, і промисловість України зображені в оповіданні Н. Наркевич „Історія одного каменя", яке розказує про поклад залізної руди. Тема для обговорення на лекції географії, геології й економіки України.

В числі продовжуються пригоди геройського хлопця-партизана Михайлика та серія Богути.

Крім віршів, казок, оповідань, розповідей в числі ще багато дрібного матеріялу — листування дітей, розваги, загадки, дописи з дитячого життя.

Число має понад двадцять текстових чорних і кольорових ілюстрацій, кілька фот і заставок. Ілюстрували число такі мистці: М. Бутович, М. Дмитренко, Л. Гуцалюк, В. Залуцький, А. Климко, Е. Козак, П. Холодний.

Кольорова числа — синя пурпура грон стиглого винограду на тлі зелені виноградного листя.

Котра українська дитина не хотіла б мати цього числа „Веселки"?

Медисин Гет найбезпечніше місто в Канаді

Місто Медисин Гет в Альберті перетривало три з половиною років без одного смертного автомобільного випадку. Цей факт, що такий довгий час ніхто там не загинув, наповнює мешканців міста гордістю, що їх громада, єдина серед усіх міст з населенням понад 20,000, добилася такого успіху.

В який спосіб вони його осягнули? Навіть мешканці Медисин Гет не в силі дати однозгідної відповіді на це питання. Один власник скотарської фарми в тій околиці висловив такий погляд після меншого автомобільного випадку, в якому перед його авта дещо загнено, коли його ненароком зачепило авто автомібіліста. Медисон Гет прожило 1,200 днів, чи скільки їх там було, без жадного смертного випадку не тому, що всі їздили уважно, але тому, що Господь був ласкавий до нас, — сказав фармер.

Інші признають і місцевим автомобілістам заслугу в тому, що вони допомогли місту осягнути цей рекорд.

Більшість людей у Медисин Гет вже звикла до безпечної атмосфери, але це явище все ще примушує Реда Амоса хитати головою. Він пригадує 1940 рік, коли він і ще кілька осіб намагалися створити відділ Альбертійського Комітету Безпеки в обличчі застрашаючої публічної апатії. Це була знеохочуюча праця, але продовж років вони витривали при ній і якраз перед Різдвом 1955 року знайшли щасливу розв'язку. Вони звернулися до Фреда МекҐіннеса, тодішнього співвидавця місцевої газети „Медисин Гет Нюс", та просили зробити все, що він зможе, аби просунути до читачів ідею безпечної їзди на час святочного сезону. Газета помістила на першій сторінці заклик до безпечної їзди — у формі повідомлення на окремому місці в газеті про вільний від смертного випадку день; це повідомлення появляється з того часу кожного дня.

Публічна опінія негайно відгукнулася прихильно на цей визов і газета систематично провадила завзяту кампанію, поміщуючи майже кожного дня принаймні одну новинку про шляхову безпеку, вступну статтю, або знимку. Перша ціль була — осягнути 500 днів без жадного смертного випадку, а коли це здійснено, 26-го березня 1956 року, газета видала спеціяльне число, щоб відзначити цю подію.

В міжчасі Комітет Безпеки важко працював, прослідкуючи один відтинок вулиці за другим, щоб винайти всі небезпечні для автомобілістів і прохожих місця. На „500-му дні" Комітет пред'явив спеціяльному зібранню міської ради програму з 19-ти пунктів, яка мала б виелімінувати ці рискові місця в місті. Цю програму схвалено в цілому. Газета „Медисин Гет Нюс" відразу підвищила мету до „1,000 днів вільних від смертного випадку на шляхах" Враз зі збільшенням числа вільних від автомобільних катастроф днів у Медисин Геті посилилася акція за безпеку на шляхах, і так є і до нині.

К. С.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Денвер, Колорадо

Ще про виховання молоді

З допису „Цвіт України і краса... мав би в безділлі змарніти?" у „Пластовій Ватрі" в 166 числі „Свободи" підписаного пл. сен. І. Н. виходило б, що на терені Денверу ніхто з українців абсолютно не цікавився вихованням своїх дітей, а лише „весь свій вільний час присвячували організації і життю т. зв. „Клюбу", „Громаді" та церковним братствам". Що праця над вихованням наших дітей почалась щойно перед не цілим роком — від часу створення пластової групи.

Роблячи маленьке спростування повищого твердження, щиро заявляю, що я ворогом Пласту ніколи не був і не є. Мої діти належать до пласту і я сам є секретарем місцевого Пластприяту. Пишу цих кілька слів тільки для того, щоби хоч частинно вирівнати кривду, яку свідомо, чи не свідомо робить пластовий сеньйор І. Н. тим, що віддали стільки свого труду для виховання наших дітей ще далеко перед тим, коли в нас створився Пласт. Хай ці піонери нашого громадського життя і безплатні виховники наших дітей знають про те, що є люди, котрі їхню працю і труд для нашого громадського життя, належно оцінюють.

Турбота українських батьків в Денвері про виховання своїх дітей почалась майже перед десятьма роками, рівночасно з тим, як почалось суспільно - громадське життя, а не перед роком, як це думає пл. сен. І. Н. Легко нині є „монтувати" Пласт з готових деталів, але не легко було українським піонерам творити громадське життя, починаючи все від його основ. А треба знати, що це життя до 1949 р. тут зовсім не існувало.

Організування своєї парохії, громадського життя, набуття власної церкви, створення церковного хору — з нічого, це все були не легкі проблеми. Створення української суботньої школи, в якій наука іде ще від 1951 р. і в якій вже від ряду літ вчать три вчителі, а священик навчає релігії, якраз служило вихованню наших дітей. Ми маємо ряд громадян, які як вчителі вложили так багато труду у виховання наших дітей. Вкладали своє знання, докладали матеріяльно, привозячи дітей до школи і відвозячи домів. Заперечувати ту безкорисну і безплатну працю цих виховників, несправедливо. Наші діти вже далеко перед створенням Пласту, виховувались в своїй рідній школі, ставили гарні дитячі імпрези, брали участь майже в усіх програмах національних свят. Отже, не одному заслуженому громадянинові (хоч за нашим звичаєм в нас таких за життя не має) таки прикро перечитати твердження пл. сен. І. Н. про те, що досі у нас ніхто не цікавився вихованням наших дітей. Бо, чи церква, школа та все інше ведене в нинішніх умовинах добровільним трудом і коштом громадян, не є дбанням про виховання наших дітей?

Пластовий сеньйор повинен би знати, що це саме Українсько - Американська Громада зробила те, що нині наші пластуни мають де зійтися. Бо це її члени подбали про закуп своєї церкви і приміщення для наших громадських сходин і школи. Вона була першою українською установою не тільки в Денвері, але в цілому Колорадо, та пророблла багато корисної праці на відтинку виховання дітей. Діти пластових сеньйорів не дуже дорівнюють в знанню української історії та мови дітям, що виховалися в нашій школі. „Так звана" Українсько-Американська Громада сповняє функції Відділу УККА і зробила немало на відтинку зовнішньої пропаґанди. Пропаґандивною брошурою з картою України, яку видала і вже роками поширює Українсько-Американська Громада не може похвалитися ні одна наша велика громада в Америці. Навіть дехто з наших дітей забирав цю брошуру до школи і там вона помагала їм говорити „Хто ми і чиїх батьків ми діти". Чи це не є частиною виховання наших дітей?

Повертаючи до української школи в Денвері, скажу, що до неї в останніх роках ходило в перечічному коло 35 дітей. З них вдалося організаторам Пласту втягнути навіть не половину. І цей факт каже, що з тими організаторами щось не дуже гаразд, коли не зуміли втягнути всіх дітей. На підставі оспорюваного допису бачимо, що його Автор дав осуд про речі, які відомі йому лише на підставі неправдивої інформації людей, які самі не знають всього про громадське життя Денверу і кожну історію починають від себе.

К. Крупський

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Австрії

Українське Культурне Т-во „Буковина" у Відні

30-го листопада 1957 р. засновано у Відні Українське Культурне Товариство „Буковина" на чолі із заслуженим діячем і сеньйором Буковини професором д-ром Володимиром Залозецьким. До Управи Товариства ввійшли майже всі чільніші представники буковинської колонії в Відні.

Нововибрана Управа поставила собі такі цілі і завдання:

1) Згуртувати всіх живучих на терені Відня і Австрії українців з Буковини. При цьому Товариство має заопікуватися тими буковинцями, які з різних причин підпадають небезпеці асиміляції. Управа вважає, що цих людей може врятувати для нашого народу в першій мірі тов. „Буковина".

2) Плекати рідну мову, культуру, літературу, рідні звичаї і народнє мистецтво. Для осягнення цієї цілі влаштовувати відчити, доповіді, літературні вечори, виставки і забави.

3) Заступати інтереси своїх членів, допомагати їм морально і матеріяльно.

4) Знайомити наших господарів (австрійців), в гостинному домі яких живемо, з нашою культурою, минулим і стремліннями, здобувати для нашої справедливої справи прихильників і приятелів.

5) Плекати дружні відносини і тісну співпрацю зі всіма на терені Австрії й Відня діючими українськими, громадськими організаціями, зокрема під цю пору з віденським Братством св. Варвари і з Українським Жіночим Союзом. Для осягнення цієї цілі українське культурне товариство „Буковина" робить всі можливі старання для наладнання існуючих непорозумінь в нашому громадянстві, з вірою і непохитним переконанням, що йому вдасться вже в найкоротшому часі допомогти до консолідації всіх конструктивних сил нашої еміграції.

Під цю пору організується при товаристві „Чоловічий Хор" та „Драматична Секція". 14-го червня ц. р. відбулося в приміщенні „Вінер Сецесіон" святочне відкриття „Виставки Українського Нарадного мистецтва" організованої Тов. „Буковина", якої протекторат прийняв міністер освіти Австрії д-р Дріммель. Виставка увінчалася великим успіхом, здобуваючи серед чужинців велике число приятелів для української справи.

Тепер товариство намагається поширити культурну працю. Вже йдуть заходи і приготування до величавої культурної імпрези, яка має відбутися восени ц. р. Товариство нараховує до 100 членів, при чому треба відмітити, що в члени „Буковини" вступають не тільки самі буковинці, але й українці з інших земель.

Всупереч всім затіям одвертих і скритих ворогів нашого народу, які намагалися і дальше намагаються всякими способами здескредитувати перед нашим громадянством наше товариство й його членів, — можемо сміло ствердити, що заснування Українського Культурного Товариства „Буковина" було позитивним здобутком для українського громадського життя міста Відня.

М. І.

Мічелл закликає до вишколу фахових робітників

Лонг Біч, Каліф. — Секретар праці вислав листа на Конвенцію Міжнародної Унії Деревних і Металевих робітників, в якому написав, що без більших намагань збільшити число вишколених фахових робітників — кінцева ініціятива в холодній війні може перейти до нашого ворога. „Ми не маємо більшого числа ремісників при праці тепер як це було 5 років тому", — сказав секретар праці. Він вимагав щоб і зорганізоване робітництво і власники й заряди підприємств виготовили програми, як збільшити число вишколених робітників і робітниць.

● Стейтовий департамент автострад в Колумбії, Південна Кaролайна, вислав поліциста до одного шофера, щоб відібрав йому дозвіл на право керувати автом за порушення приписів їзди. Коли поліцист прибув до мешкання цього шофера, на його дверях побачив він похоронний вінок. Шофер напередодні згинув в автомобільній катастрофі.

● До Лондону прибув у минулий понеділок певний американський ракетний літак на торговельно - комунікаційній службі. З Ню Йорку до Лондону він летів 7 годин і 28 хвилин, включаючи в цей час дві зупинки. Ракетний літак надлетів тихо й непомітно, але приземлюючись, наробив такого гуку, що місцеві мешканці рішили скаржитись урядові.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗЛУЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ

відбуває свої

ШОСТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

в суботу 27 і в неділю 28 вересня 1958 року у Филаделфії, Па., в готелі БЕЛВ'Ю-СТРАТФОРД, на розі вулиць Брод і Волнат

з таким порядком нарад:

1). Відкриття Загальних Зборів. 2). Затвердження Комісій: Статутової і Верифікаційної, як теж вибір Комісій: Пресової, Номінаційної і Резолюційної. 3) Звітування Екзекутиви ЗУАДКомітету. 4). Звіт Контрольної Комісії ЗУАДКомітету. 5). Дискусія над звітами й уділення абсолюторії уступаючій Управі. 6). Поправки в Статуті ЗУАДКомітету. 7). Звітування Комісій. 8). Вибір нової Управи ЗУАДКомітету. 9). Резолюції. 10). Внески відносно дальної праці ЗУАД Комітету. 11). Закриття Загальних Зборів.

Початок Загальних Зборів ЗУАДКомітету в суботу 27-го вересня 1958 року в 10 год. рано, в поданому вище готелі.

Реєстрація делегатів почнеться в п'ятницю, 26-го вересня в 7 годині вечора в тому ж готелі, а наступного дня в суботу 27-го вересня ц. р. продовжуватиметься в 9 год. рано перед входом на залю нарад.

В суботу 27-го вересня в 8 годині вечора відбудеться в тому ж готелі Белв'ю-Стратфорд у Филаделфії **Спільна Вечеря** для делегатів, довголітніх співпрацівників ЗУАДКомітету і гостей.

До участи у Шостих Загальних Зборах ЗУАДКомітету з виборним правом управнені правосильно делеґовані представники українських організацій, які є членами ЗУАДКомітету прийнятими Екзекутивою і заплатили членську вкладку найпізніше до 22-го вересня ц. р. Організації — активні члени ЗУАДКомітету повинні зголосити заздалегідь своїх делегатів на відповідних розісланих їм формулярах повновластей. Спомагаючі члени ЗУАДКомітету можуть брати участь у Загальних Зборах без права голосування.

У всіх справах Загальних Зборів ЗУАДКомітету просимо звертатись на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661. Philadelphia 5, Pa.

Екзекутива
Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

Головна Канцелярія Українського Народного Союзу

— скликає —

на понеділок, 15-го вересня 1958 р.

в залі ч. 22 Українського Народного Дому в Ню Йорку при 140 — 2-га Евеню — між 8-9 вулицями.

НАРАДУ В СПРАВІ Першого Союзового Осіннього Фестину на Союзівці

який відбудеться

в НЕДІЛЮ, 28-го ВЕРЕСНЯ 1958 р.

•

До участи в нараді запрошується

Вп. Конвенційних Делегатів, Урядовців та Представників довколишніх Відділів УНСоюзу нюйоркського й ню-джерзького стейтів, а зокрема, з місцевостей:

НЮ ЙОРК — БРУКЛИН — БРОНКС — АСТОРІЯ — ОЗОН ПАРК — ДЖАМЕЙКА — ЙОНКЕРС — СТАПЛЕТОН — ДЖЕРЗІ СИТІ — НЮАРК — ЕЛІЗАБЕТ — БАЙОН — ІРВИНГТОН —, ПАССЕЙК — ПАТЕРСОН КЛИФТОН — ПЕРТ АМБОЙ — ГІЛСАЙД — МЕЙПЛВУД й ін.

•

СОЮЗОВИЙ ФЕСТИН на СОЮЗІВЦІ має заступити СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ, який відбувають всі союзові округи. Тому обов'язком всіх запрошених Відділів та осіб є прибути на цю нараду та спільною порадою й працею допомогти до найкращої підготови цього Фестину.

•

ПОЧАТОК точно о год. 7:30 вечора.

ПЕРША І НАЙБІЛЬША ОСІННЯ РОЗВАГОВА ІМПРЕЗА

— СОЮЗОВИЙ — ОСІННІЙ ФЕСТИН

— відбудеться —

в неділю, 28-го вересня 1958 р.

на „СОЮЗІВЦІ",

ОСЕЛІ УНСОЮЗУ, біля КЕРГОНКСОН, Н. Й.

•

ГОЛОВНОЮ АТРАКЦІЄЮ ФЕСТИНУ, КРІМ СТАРО-КРАЙОВОЇ ФЕСТИНОВОЇ ПРОГРАМИ,

буде

ВИБІР „МІСС СОЮЗІВКИ" на 1959-ий рік.

До конкурсу можуть ставати українські дівчата у віці від 17 до 25 років. Членство в УНСоюзі є обов'язковою вимогою. „МІСС СОЮЗІВКА", крім відзначень і почестей, має право до безкоштовного одно-тижневого побуту на Союзівці в найближчому сезоні, а її дві дружки зможуть провести там безкоштовно довільний кінець тижня.

Відповідні РОЗВАГОВІ ІМПРЕЗИ передбачається на П'ЯТНИЦЮ і СУБОТУ, 26-го і 27-го ВЕРЕСНЯ, в СУБОТУ — ще ЗМАГАННЯ у ВІДБИВАНЦІ.

До забави і танців гратиме ОРКЕСТРА АМОР.

Гості, що бажали б запевнити собі нічліги на Союзівці впродовж цих днів, повинні зарезервувати собі місце (листом або телефоном) наперед.

•

ОСІННІЙ ФЕСТИН на СОЮЗІВЦІ дає найкращу нагоду провести час серед чудової природи та насолоджуватись невимовною її осінньою красою. Відсутність звичайного в літні місяці автомобільного руху на шляхах запевняє велику атракційність та приємність уже самої поїздки на СОЮЗІВКУ.

•

ПРИЇЖДЖАЙТЕ УСІ, З БЛИЗЬКА І ДАЛЕКА, НА СОЮЗОВИЙ ОСІННІЙ ФЕСТИН НА СОЮЗІВЦІ! БУДЬТЕ УЧАСНИКАМИ АБО СВІДКАМИ НАЙБІЛЬШ АТРАКЦІЙНОЇ ТОВАРИСЬКОЇ ІМПРЕЗИ — ВИБОРУ „МІСС СОЮЗІВКИ" НА 1959-ий РІК!

НЕМА ТО ЯК НА СОЮЗІВЦІ!

Поїздка КАПЕЛІ по світу є одною з найвизначніших акцій нашого громадянства для популяризації української культури і української справи за кордоном нашої рідної землі. Не приглядайтеся збоку! Ваша допомога також потрібна — ЖЕРТВУЙТЕ ПРИ КОЖНІЙ НАГОДІ!

(FRIENDS OF THE UKRAINIAN BANDURISTS CHORUS, P. O. Box 119, Detroit 12, Mich.)

УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА СТУДІЯ в ФИЛАДЕЛФІЇ

починає

16-го ВЕРЕСНЯ 1958 р. (ВІВТОРОК) — в 7-ій год. веч.

ЛЕКЦІЇ

Записи нових учнів і реєстрація давніх — 15-го вересня 1958 р. (понеділок) — від 7 до 9 год. веч., в приміщенні Студії — 866 N. 7th Street — дім ЗУАДК-у, III поверх.

Адміністрація Студії

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, 25-ий Відділ в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.

— запрошує —

ШАНОВНЕ ГРОМАДЯНСТВО МІСТА ТА ОКОЛИЦІ

на

ПЕРШУ ОСІННЮ ЗАБАВУ

яка відбудеться

в СУБОТУ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1958 р.

в залі Українсько-Американського Клюбу при вул. Гадсон.

До танців пригравaтиме оркестра п. ТЕЛЮКА з Бофало.

— СМАЧНИЙ і ДОБІРНИЙ БУФЕТ.

ВСТУП: 1 долар. ПОЧАТОК: 7:30 веч.

Ввесь дохід призначений на цілі АБН.

УВАГА! УВАГА!

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. і Околиця!

УКРАЇНСЬКА КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ в ВУНСАКЕТ

запрошує на

ПІКНІК

НЕДІЛЯ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1958 р.

Початок год. 2-га по пол.

Парохіяльна площа при Самер вул., Блекстоне, Мас.

•

(В разі дощу — ПІКНІК наступної неділі).

Р П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Андрія ДАЦИШИНА

відправиться

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в СЕРЕДУ, 17-го ВЕРЕСНЯ 1958 р.

в церкві Чесного Хреста при 37-09 — 31st Avenue — ASTORIA, L. I. City

о год. 9-ій рано.

До участи в Заупокійній Службі Божій — запрошує

дружина СОФІЯ

•

Замість поминального прийняття, для відзначення пам'яті ПОКІЙНОГО ДРУГА,

складаю пожертву — $100 (сто) на будову нової церкви в Асторії.

вдова СОФІЯ ДАЦИШИН
25-23 31st Ave., L. I. City, N. Y.

П О Д Я К А

З Волі Всевишнього, відійшла у вічність, дня 16-го серпня 1958 року, несподівано і передчасно, після автомобілевого випадку,

НАША НАЙДОРОЖЧА ОДИНОКА ДОНЕЧКА,

ОКСАНА КАЛИНИЧ

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всечесним Отцям Михайлові Бохневичеві та Іванові Прокоповичеві, за відправлення Панахид і похоронних відправ. — Щира подяка всім Хористам, що своїм співом звеличали похоронні відправи та Службу Божу. — Сердечно дякуємо Осередкам СУМА „Київ" та „Н. ОРЛИК", за їхню організовану участь в одностроях, як старших, так і юних членів. — Щира подяка проф. Миронові Дольницькому, голові Виховної Ради ЮСУМА, за його прощальні слова над домовиною Покійної. — Щиро дякуємо всім Тим, що дарували на святі Служби Божі та всім Тим, що надіслали квіти.

Дякуємо всім Парохіянам, Друзям і Знайомим, що так масово взяли участь в Похороні, не зважаючи на робочий день. — Сердечно дякуємо Всім, які листовно чи особисто зложили нам вислови співчуття.

МИХАЙЛО і НАДІЯ КАЛИНИЧ — родичі

Увага! НЮАРК й ОКОЛИЦІ! Увага!

Український Спортовий Клюб „Чорноморська Січ" в НЮАРКУ, Н. Дж.

— влаштовує —

в НЕДІЛЮ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1958 р.

на площі "DOERR'S GROVE" (White Oak Ridge Road або Don's Drive In) MILLBURN, N. J.

ВЕЛИКИЙ СПОРТОВИЙ ПІКНІК

В ПРОГРАМІ:

ЗМАГАННЯ КОПАНОГО М'ЯЧА:

1. Передзмаг: Ольдбої — Учні („Чорноморська Січ") — год. 12:30;
2. HUNGARIANS S.C. (New Brunswick, N. J.) — „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" (Newark, N. J.) — год. 2:00 п. п.

До танців пригравaтиме знана ОРКЕСТРА!

Смачний БУФЕТ з українськими стравами, в заряді ВП. Пань!

ПОЧАТОК о 12-ій год. вполудне. ВСТУП: $1.25

ДОЇЗД НА ПІКНІКОВУ ПЛОЩУ: їхати по So. Orange Ave. вгору до світла, за оленячою фармою, прямо до Ridge Esso Station й там звернути наліво.

ПРОСИТЬСЯ СЛІДКУВАТИ ЗА ОКРЕМИМИ ПІКНІКОВИМИ ДОРОГОВКАЗАМИ!

До чисельної участи в Спортовому Пікніку — запрошує

КОМІТЕТ

ЗАМОВЛЯЙТЕ...

ОРИГІНАЛЬНІ І ЦІКАВІ КНИЖКИ:

ЛЮДМИЛА КОВАЛЕНКО

РІК 2245

Утопія про майбутнє. Ціна — $2.25

В ЧАСІ І ПРОСТОРІ

П'єси про Україну і Жінку. Ціна — $2.00

Адреса:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street Jersey City, N. J.

ВСЯЧИНА

Чому люди старіються?

Чому люди старіються і чому одні старіються скорше ніж інші? Онтарійський уряд хоче знати відповідь на це і хоче підшукати 2.000 чоловіків і жінок (45-річних). Досліди над ними будуть тривати 20 років, і вчені будуть записувати свої помічення кожного місяця. Вони почнуться під проводом соціолога Лоренса Кравфорда цієї осени.

Соняшний Радіоприймач

Зовні ця невеличка валізка нагадує елегантну жіночу торбинку, але, придивившись ближче, ви побачите круглу скалю, мініятурний гучномовець, затягнутий шовком, і 3 ручки.

Відкриємо валізку. Шість крихітних напівпровідникових приладів, магнітна антена, малогабаритний сухий акумулятор. Головне, чим відрізняється цей оригінальний радіоприймач від інших численних його „братів", — соняшна батерія. Ця невеличка платівка розміром 3 на 10 сантиметрів являє собою набір напівпровідникових фотоелементів, які перетворюють світлову енергію соняшних променів безпосередньо в електричний струм.

Соняшна батерія не тільки забезпечує електричне оживлення приймача, але одночас повнозаряджує акумулятор. Таким чином, приймач завжди готовий до роботи протягом цілої доби.

„МІСС АМЕРИКА" 1959

Американською королевою краси на 1959 рік обрано студентку Мері Енн Моблі з Брендому, Місс.

8-річний син признався до вбивства батьків — д-ра Наймера і його дружини

Ню Йорк. — 8-річний син д-ра Мелвіна А. Наймера з Кліфтону, Стетен Айленд, Н. Й., 10-го вересня признався, що це він, а не бандит, 2-го вересня ножем вбив свого батька й матір, а пізніше зізнавав перед поліцією, що того злочину доконав вломник, який хотів його вдушити. Хлопець зізнавав давніше, що на його крик надбігли були батьки, і вломник тоді їх повбивав та втік. Дядько хлопця д-р Гаролд Наймер сказав, що він „не є вдоволений з тих зізнань" свого небожа, та прокуратор Джан М. Брейстед на це відповів, що і він „не є вдоволений з того". Прокуратор, повідомляючи пресу про зізнання 8-річного вбивника батьків, заявив, що слідство ще не є закінчене, і тому хлопець ще не є арештований, його передали на дальші досліди психіятрів. Психіятр д-р Р. М. Сілберстейн заявив, що хлопець належить до параноїчного типу шизофренії.

Повна інтеґрація жидів — це шлях до їх винародовлення, — каже рабін Прінц

Ню Йорк. — Рабін Темпел Б'ней Абрагам в Ню Йорку д-р Йоахім Прінц промовляв на зборах виконного комітету Американського Жидівського Комітету і сказав, що дальший процес жидівської асиміляції й інтеґрації до довколишнього життя погрожує тим, що жидівський нарід втратить своє народне обличчя. Д-р Прінц закликає жидів в цій країні мобілізувати всі засоби на те, щоб запевнити майбутнє існування жидам як окремій народній групі в ЗДА. Рабін д-р Прінц недавно вернувся зі зборів Світового Жидівського Конґресу в Женеві, Швайцарія. Він сказав, що жидівські делеґати з 26-ох країн в Женеві погодилися в тому, що тепер не загрожує жидам фізичне винищення у вільному світі. „Але користування волею та успішна інтеґрація жидівських громад з іншими національними громадами — це основна проблема для жидівського народу, і її продовжування — це загроза для його існування поза Ізраїлем.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Д-р Артур А. П. Кольман**, президент Елленс Каледжу, написав Албертові В. Кретеллі, конґресменові з Коннектикату окремого листа із висловами признання за його статтю передруковану в липневому числі англомовного „Українського Бюлетеню", присвячену справі поневолених народів на Сході Европи.

● **Конвенція Товариства Українських Учителів Саскачевану** відбулася дня 20 липня ц. р. в Саскатуні. У програму конвенції входила Архиєрейська Служба Божа, що її відправив Преосв. Кир А. Роборецький, який виголосив теж проповідь про завдання католицького вчительства, й доповідь про працю і діяльність вчителів, що її прочитав асистент Товариства Вел. о. В. Івашко. Головою Товариства переобрано М. Гуменюка.

● **Вел. о. Полікарп Садовський**, священик Української Православної Церкви, помер несподівано в домі своєї дочки в Н... Віск., дня 25 серпня ц. р. в 68-ому році життя, в третьому місяці після свого прибуття з Европи. Покійний еміґрував з України ще в 1925 і був висвячений на священика в Західній Німеччині в 1955 році. Похорони відбулися з української православної церкви в Мілвокі на кладовище у Вокиша. Залишив дружину Олену, дві дочки і троє внуків.

● **Докторат філософії одержав п. Святослав Трофименко**, захистивши дисертацію із органічної хемії на Нортвестерн Юнiверситі в Еванстон, Ілл. Гімназію закінчив у Міттенвальді в 1949, а бакалавреат із хемії здобув на Веслеєн Юніверситі в Міддлтавн, Конн., в 1955. За визначні досліди одержав нагороду Гелевітца і стипендію для дальшого продовжування дослідів на Колумбійському університеті в Ню Йорку (разом із проф. Сторком). Д-р Трофименко є також знаний як визначний шахіст.

Західня Німеччина пригадує Совєтам Потсдамський договір

Бонн. — Західня Німеччина звернулась з меморіялом до ЗДА, Англії, Франції і Совєтського Союзу, в якому пригадує, що ті держави зобов'язані за Потсдамським договором з 1945 року до переведення з'єднання Німеччини. Західня Німеччина пропонує названим чотирьом великодержавам, щоб вони покликали до життя постійну Комісію для справ Німеччини. Совєти, які ще на конференції „на вершинах" в 1955 році признавали згадане зобов'язання перемоджців з останньої війни щодо з'єднення Німеччини, заступають від того часу становище, що з'єднення Німеччини є внутрішньою справою самих німців і що тому в цій справі мусять порозумітися „дві Німеччини". З свого боку „суверенний" східньо - німецький комуністичний уряд зголосив був проєкт „конфедерації" між Західньою і Східньою Німеччинами, з залишенням їхніх державних устроїв, але з передумовою, щоб Західня Німеччина виступила з НАТО. Три західні великодержави і Західня Німеччина не визнають Східньої Німеччини і відкидають тезу Совєтів, яка заперечує зобов'язання з Потсдамського договору. Теперішній західно - німецький меморіял — коментує преса — не матиме практичного значення, бо Совєти напевне знов злегковажать його.

Республіканці зменшують число своїх кандидатів у південних стейтах

Вашингтон. — Республіканський Крайовий Комітет минулого року плянував збільшити свій стан посідання в південних стейтах, де донедавна кандидатами до Конґресу виходили звичайно самі демократи. Президент Айзенгавер в перших своїх виборах в 1952 році здобув був більшість в 4-ох стейтах, а в 1956 році — в 6-ох. Але республіканці знають, що численні південні виборці між білим населенням цього року є проти Айзенгавера за те, що він вислав федеральне військо до Литтл Року. Цього року республіканці виставляють тільки 30 кандидатів на всіх 114 конґресових місць в 12 південних стейтах, в 1956 р. вони зголосили були 49 кандидатів, а в 1954 році — 43. В південних стейтах цього року перевибирають 6-ох сенаторів, але республіканці ставлять своїх кандидатів тільки в трьох стейтах, хоч в 1954 році вони ставили в 5-ох.

Д-р Рассвейлер домагається 4-го роду зброї — науковців

Шикаґо, Ілиной. — Віцепрезидент для справ досліду й розвитку корпорації Джанс Менвілл в Ню Йорку д-р Кліфорд Рассвейлер промовляв на зборах Американського Хемічного Товариства і заявив, що ця країна потребує тепер ще четвертого роду зброї, бо побіч фльоти, летунства і армії повинен ще бути відділ збройних сил, який складали б науковці, які займаються дослідами та винаходами для оборони ЗДА. Д-р Рассвейлер домагається, щоб цей 4-ий рід збройних сил мав свого власного представника в об'єднаному головному штабі. Рассвейлер сказав: „Ми сприяємо катастрофі, коли робимо відповідальними за нову зброю тих військовиків, які мають дуже малий або і жадний досвід в цій ділянці".

● На міжнародному ярмарку в Ляйпціґу у Східній Німеччині цього року менше закордонних гостей, як було в минулому році, бо комуністи вже не задовольняються перепустками, що їх видавало бюро ярмарку, а домагаються пашпортів і східньо - німецьких віз. Західня Німеччина й багато інших держав не визнають уряду Східньої Німеччини.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов", Відд. 45, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 14-го вересня 1958 р. Просимо всіх членів прийти, особливо, пригадуємо тим членам, що довгують із вкладками, щоб вирівняли залеглості. — Управа.

Посмертні Згадки

ІВАН МЕДВІДЬ, довголітній член 268 Відд. УНСоюзу, ім. Д. Вітовського в Франкфорді, помер 22-го серпня 1958 р. Покійний походив з с. Вікторівка, Бережанського повіту. Полишив у смутку дружину, доньку, синів та внуків. Похорон відбувся 27-го серпня, із церкви св. Володимира на Овкланд цвинтар. — В. Й. П.!
Управа

РОЗАЛІЯ ВЕЦАЛ, довголітня членкиня Відд. 206 УНСоюзу у Вунсакет, Р. Ай. і примірна громадянка-діячка, померла 17-го серпня 1958 р., на 65-му році життя. Покійна походила зі села Глібів, пов. Скалат, Зах. Україна. Полишила горем прибитих: чоловіка Миколу, доньку Марію і 3 синів, Стефана, Василя і Євгена. Похорон відбувся в четвер, 21-го серпня 1958 р., при участи Родини, Членів Відділу, Сестрицтва, Членів Союзу Українок, Парафіян та Приятелів, з пох. заведення до укр. прав. церкви св. Михаїла, а опісля на кладовище вічного спочинку. — В. Й. П.!
І. Кокольський, секр.

● РОЗШУКИ ●

Стефан Ігнатюк пошукує у важливій справі стрийну
МАРІЮ ІГНАТЮК,
родом зі с. Березів Середній, пов. Коломия. — Виїхала до ЗДА перед першою світовою війною. Хто знає її або вона сама, прошу писати на адресу:
Stefan IHNATIUK
615 North Street
Rochester 5, N. Y.

Пошукую
МАРІЮ БОРТКЕВИЧ
(дів. Білевська), народж. 1924 Волиця. Живе в Австралії. Маю листа від мами. Прошу писати до:
Mary BUCZAK
1749 Franklin Avenue
Eat Meadow, N. Y., USA

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 1125. Що це таке?

— Одну хвилинку, — сказав капітан, коли вони ввійшли до в'язниці. — Я хочу, щоб ви це побачили.

Людина витягнула підбитий ватою клапоть оленячої шкіри, і...

нагло натягнула її на свою голову!